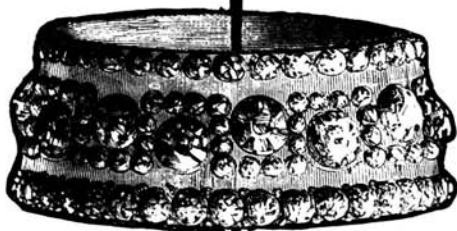

**Tudor
Arghezi**

Seringa

Piesă în trei acte

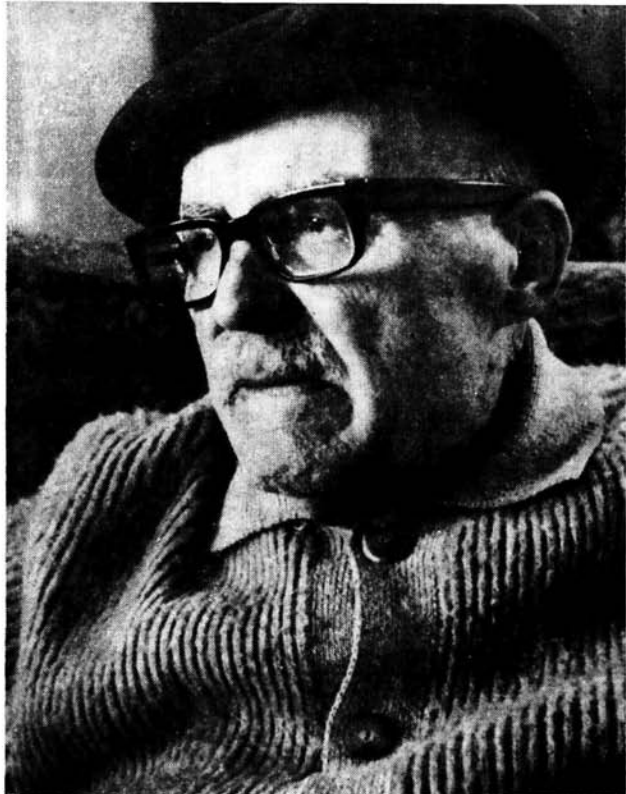
G

entru evitarea confuziilor atît involuntare cît mai ales voluntare, trebuie spus de la început că prezentul manuscris aparține unei epoci anterioare și că a fost întocmit în anul 1943, după o îndelungată experiență personală.

În vremea lui, încă nu se desființaseră așa-numitele cabinete particulare. Corectitudinea profesională nu avea prea multe prilejuri să se confrunte cu impresionanta conștiință. Abuzul caracteristic pretutindeni, al epocii, preocupată aproape exclusiv de înnavușire cu orice preț nu era strein nici de medicină. S-au petrecut și tolerat uneori excese condamnabile, de necrezut, iresponsabilitatea medicală, dozată după temperamente vicioase, lăsînd liber și necercetat domeniul sănătății hermetic închis. Una din cele mai frumoase arte, altoite pe toate științele experimentale, a dat nu prea rare ori exemplare, prin eufemism, rușinoase pentru prestigiul admirabilei vocații dintre miracol și viață.

Medicul e confidentul bolnavului. Intuițiile și spiritul de sinteză, atunci cînd fac parte din fericitele lui înzestrări de psihologie, însemnează adevăratul grai atotvindecător, existent și el în lumea medicală a elenului Hyppocrat.

O confuzie regretabilă și-a făcut loc între ipotezele stîrnite la reprezentarea repetată a piesei pe scena Teatrului Național în anul 1947. Pecît a plăcut publicului care știe și el ceva, tot pe-atît a indispus laolaltă medicina corectă în opusul ei. O neașteptată solidarizare contradictorie a vechii zicale **invidia medicorum** a mers pînă la provocarea unui scandal, aș zice clinic, la una din reprezentații și culpabilitatea a cerut insistent retragerea piesei de pe afiș, ceea ce s-a obținut, dată

fiind superstiția nu întodeauna verificată că medicul e o individualitate infailibilă și fără greș. Minoritatea profesioniștilor și de valoare cît și o înrudire de categorie, făcuseră eroarea să se confunde cu o elită a țighelei.

În calitate de vechi colaborator de la primele numere ale revistei «Teatrul», devenit apoi cititor, țin să felicit ținuta revistei și preocuparea ei continuă de a pune în evidență dramaturgia actuală cît și readucerea la lumina rampei și a inteligenței, a dramaturgiei trecute, necunoscută.

Tudor Arghezi

10 Martie 1967

P E R S O A N E L E

Sora Vera
Dr. Scarlat
Dr. Haralamb
Dr. Pop
Dr. Rozeanu (*bilbiit*)
Dr. Botea
Dr. Filip
Dr. Preda (*băiat frumos*)
Dr. Fotca (*muzicant*)
Dr. Ieșcanu (*științific*)
Prof. Ariton
Prof. Știubei
Dr. Drîngă
Marin Bion (*magistrat*)
Sanda Robert
Domnul Robert (*bancher*)
Doamna Robert
Floarea (*femeie de serviciu*)
Marieta (*subretă spilcuită, în uniformă*)
Jean (*șofeur*)
Radu (*argat*)
O soră îngrijitoare.

Acțiunea se petrece în anul 1938

A C T U L Î N T Î I

Apartamentul doctorului Scarlat. În camera de consultații: mobilier medical. Ușa din dreapta dă în apartament. Ușa din fund în anticameră. Prin ușa crăpată din stînga se zărește o instalație de Röntgenterapie. Mobilier medical și un dulap de raze ultra-scurte. Masa de examen.

SCENA I

Dr. Scarlat, Sora Vera

(La ridicarea cortinei, doctorul stă pe scaun, și din apartament, închizînd ușa încet, intră Sora Vera.)

SORA VERA: Abia l-am adormit, mititelul de el... Are, la trei luni, o vointă ca un om de treizeci de ani.

DR. SCARLAT: Mulțumesc de compliment, Vera...

SORA VERA (*nu înțelege. Naivă*): Iar am spus o prostie?

DR. SCARLAT: Ziceam că faci o amabilă aluzie la mine.

SORA VERA: Iartă-mă, nici nu m-am gândit.

DR. SCARLAT (*își mușcă buzele*): Ar fi fost măgulitor. Eu sînt un om de voință și am treizeci de ani...

SORA VERA: Vezi ce înseamnă să fii proastă? (*Gest evaziv al doctorului.*) Te-am deranjat?

DR. SCARLAT: Nu. Citeam în așteptarea clienților... Pînă la trei și jumătate nu se arată niciunul. O zi goală și azi...

SORA VERA (*bănuitoare*): Parcă scriai. (*Se apropie de masa lui de lucru.*)

DR. SCARLAT: Mi-a dat profesorul să-i scot niște date pentru o conferință.

SORA VERA: Mai ține o conferință?

DR. SCARLAT: Vorbește vineri despre «Primăvara vieții».

SORA VERA: Adică poimîine... E o chestie medicală? Profesorul e chirurg.

DR. SCARLAT: E o chestie poetică, dragă... Profesorul vrea să vorbească de tinerete, după ce și-a pierdut-o de cîteva ori.

SORA VERA (*preocupată*): Mai are vreme să-și prepare conferința?

DR. SCARLAT (*ironic*): Fii fără grijă, Vera. Conferința e gata preparată. O citește de trei ori acasă, la oglindă, o învață pe dinafară, și o debitează în sală la Ateneu, cu aplauze și ovații. Profesorul e un orator foarte gustat de elită. (*Sora Vera are un carnet și un creion, atîrnate de un lanț și de care nu se desparte. A notat ceva în carnet.*) Iar ai scris un cuvînt. O să iasă un dicționar.

SORA VERA : Am însemnat o vorbă, pe care să mi-o explici, după ce isprăvești.

DR. SCARLAT : Ce vorbă a fost ?

SORA VERA : Isprăvește mai întâi cu profesorul... sau, mai bine, vorbim, ca de obicei, diseară.

DR. SCARLAT : Cu profesorul am isprăvit. Care-i vorba notată ?

SORA VERA : Litera E (*Caută în caiet.*) Cuvîntul elită. Zic și eu elită, s-o potrivești nu s-o potrivești, dar nu sînt cu totul sigură de sens. (*Doctorul uitase că-l spusese.*) Ai spus că profesorul e un orator foarte gustat de elită... Spui drept, mă cam încurcă și numele cremei cu care dau pe obraz.

DR. SCARLAT (*rizind*) : Nu ești departe de adevăr. Tot o cremă este și elita, crema societății alese... (*Sora Vera ascultă cu toată atenția.*) Tot ce se alege deasupra, ca smîntina din lapte, e cremă.

SORA VERA : Ai zis : crema societății alese. Cum se alege societatea și crema ? Cine o alege ?

DR. SCARLAT (*ride*) : Altfel decît în putinei, bineînțeles, și fără să fie bătuță. Elita se alege singură, și mai mult se compune decît se alege...

SORA VERA : Stai nițel, să pricep... (*Pauză.*) Vasăzică : se alege singură... (*Pauză.*) și vasăzică : se și compune... Cum vine asta ? Oricine poate să fie elită ? Atunci de ce se mai cheamă elită ?

DR. SCARLAT : Ai răbdare. De la un anumit venit în sus, oricine poate să fie elită.

SORA VERA : Eu credeam că elita e în legătură cu alte lucruri, cu niște însușiri, cum zici tu, intelectuale...

DR. SCARLAT : Însușirile trebuie să aibă venit... Fără venit, elita nu te primește. Uite, doctorul fostul ministru are petrol, moșii, case, hoteluri. A făcut și el odată chirurgie în gîtul unui om de Stat și l-a omorît. Ce-are-a face ! E din elită, din supraelită. (*Vera scrie.*)

SORA VERA : Atunci băcanul nostru Sotir, mare proprietar de case, e din elită...

DR. SCARLAT : Încă nu. La băcani nu e ca în politică. E nevoie de un stagiu. Mai tirziu o să intre în elită și fiul lui Sotir. E pe drumul cel bun : a făcut liceul, — cîte trei ani într-o clasă, — joacă tenis și mi-a spus tat'ăsu că-și cumpără și un iaht pentru croaziere... De un singur lucru se plinge Sotir, că a-nceput să piardă la cărți... Sotir e un primitiv : jocul de cărți

duce la elită direct. Mai ales cu o condiție, să pierzi.

SORA VERA : Așa se plămădește elita ?

DR. SCARLAT : Nu toată după un singur model. Bancherii, cînd au luat formă de oameni de finanțe, intră în elită de-a dreptul. Omul de finanțe se naște dîintr-un zaraf, după ce a tipărit o broșură de idei financiare. Finanțe însemnează gologani. Nu te încrunta. Sau, mai pe șleau : omul de finanțe e omul de biștari...

SORA VERA : Biștari ? E o vorbă de pușcărie.

DR. SCARLAT : Bancă — pușcărie, elită — pușcărie...

SORA VERA : Elita asta o să aplaude, poimîine, pe profesor, la conferință ?

DR. SCARLAT : Intrarea fiind cu invitații și plată, elita profesorului e asta... La intrarea liberă nu sînt aplauze : nu vine nimeni. Primăvara victii trăiește fără conferințe.

SORA VERA : Vream să-ți mai cer o explicație... (*Răsfoiește carnetul.* *Se aude un răfăt de copil, în acelaș timp cu soneria.*) S-a sculat Puiu ! (*Sora Vera dă fuga.*)

(*Bătaie în ușă.*)

DR. SCARLAT : Intră !

(*Intră Floarea.*)

SCENA 2

Dr. Scarlat, Floarea

FLOAREA : Vă caută cineva, conașule...

DR. SCARLAT : Un client ?

FLOAREA : M-a întrebat dacă domnul doctor e acasă.

DR. SCARLAT : Trebuie să fie un client. Poftește-l.

SCENA 3

Dr. Scarlat, Dr. Haralamb

DR. SCARLAT : De ce n-ai spus că ești tu, colega ? Decînd nu te-am mai văzut ! Stăi colea.

DR. HARALAMB : Vream să-ți fac o surpriză... Și eram și cam intimidat... Nu mă așteptam că te-ai montat așa de frumos. Spuneai în oraș că ai un apartament provizoriu...

DR. SCARLAT : Nu mai vorbi de asta ! Sînt dator vindut. Niciun scaun nu-i al meu, în tot apartamentul ăsta, și am, în toate zilele, impresia că stau în el cu ziua. Mi se pare că nici geamantanul nu-i al meu.

DR. HARALAMB : Și totuș tu ai să ajungi ; chiar azi vorbeam de tine cu profesorul. Eu stau la al optulea etaj,

intr-o odaie mobilată, la mansonardă. Nici firmă nu mi-am pus.

DR. SCARLAT: Deocamdată, nici dracu nu-mi deschide ușa. Cîte un bolnav gratuit, din cînd în cînd. Ratele curg și, ca să plătesc într-o parte, mă împrumut dintr-alta... Știi că la spital ne căzneau să facem o figură cu mîinile, inversă. (*Urea să facă figura, ridicînd degetele arătătoare unul în dreptul celuilalt și silindu-se să le învîrtească vîrf în vîrf, pe fiecare în sens contrariu.*) N-am putut s-o nimeresc la școală și o execut la perfecție în viață: mă rotesc înnainte și de-a-n-daratele în același timp.

DR. HARALAMB: Tu ai îndrăznit, eu n-am fost în stare să îndrăznesc. Sint și demoralizat. Vorba doctorului Zamfir: înția datorie a omului e să se arunce în apă, că de înotat învață să-nnoate numaidecît. Bineînțeles, dacă nu se înneacă. Eu mă duc afund în fiece zi cîte puțin. Sint zile cînd n-am ce să fumez... Din ce în ce ni se înrăutățește viața...

DR. SCARLAT: Ne trebuie la amindoi răbdare... Poate că biruința răbdării e adevărată.

(*Doctorul Haralamb îl urmărește cu interes.*)

DR. HARALAMB: Unde te găsești cu capsula suprarenală? Acolo e lovitura ta.

DR. SCARLAT: Lucrez destul de puțin.

DR. HARALAMB: Toți confrății te așteaptă la celebritate.

DR. SCARLAT: Cred că or să cam aștepte... Deocamdată n-am o lăsaie. Nu știu ce va fi mai tîrziu. Dar vîd că întîrzie și tîrziul.

DR. HARALAMB: În schimb, doctorul Darie s-a făcut ilustru cu un plagiat. la a șaptea lui lucrare pentru profesor. Mai are, desigur, și alte lucrări importante, jubileuri, volume originale, banchete, denunțuri discrete, și era gata-gata să fie numit. Al șaptelea plagiat le-a întrecut pe toate: o traducere proastă, cuvînt cu cuvînt, așa cum a ieșit din mîinile dactilografiei. I s-a pus originalul subt nas și l-a tăgăduit!

DR. SCARLAT: Parcă numai Darie plagiază! Cine nu plagiază? Nu plagiază toți? N-o să plagiem și noi? E o chestie de maturitate. Cea mai însemnată lucrare de medicină legală e, desigur, al marelui defunct profesorul cutare, îl știi. Are patru kilograme și jumătate. I-a scris-o un student în matematici, plagiată dintr-o bibliotecă. A muncit la ea cinci ani...

DR. HARALAMB: Pe masa de la prînz, pe chiria odăii și pe tutun... cunosc: i-am făcut și eu niște corecturi. La urma urmei, Darie are o specialitate recunoscută de toți. Cine mai operează ca el un buboi? Și de ce n-ar fi și profesor de fiziologie? O să se plimbe pe catedră cu mîinile în buzunar și, pierzînd subiectul, o să fluiera, cum face și acum, la domiciliul clientelei. Dar nu-i toată lumea la fel. Noi cunoaștem și medici de altă natură, — și nu sint puțini, — ei știu să refuze: i onorariul și, pe deasupra, îi mai lasă, discret, bolnavului, pe masă, și prețul rețetei. Mi se pare că din ăștia facem parte și noi doi.

DR. SCARLAT (*atent la o reverie*): Mă uit la tine și mi-aduc aminte anii de internat... M-am lăsat și de vioară... Seara, cînd rămînea spitalul gol, se auzea gunguritul turturelelor sălbatice din copaci și gemetele bolnavilor...

DR. HARALAMB: Cum să nu-mi aduc aminte?... Dar morții din toate nopțile?...

DR. SCARLAT: Ai plecat după mine. Poți să-mi spui ce boală i s-a găsit lui Tudorică, cerealistul?... Ala care crescuse la trei sute de kilograme, fără să mînince?

DR. HARALAMB: A trecut de trei sute demult... E și acum în spital. Naiba știe ce are. Slăbesc toți, și el se îngrășe... Profesorii nici n-au mai dat pe la rezerva lui.

DR. SCARLAT: Dumitru e tot la sala de disecții?

DR. HARALAMB: Probabil. Cînd o pleca de acolo, moare. E pasiunea lui.

DR. SCARLAT: N-am văzut om să aibă atîta grije de morți ca el, și mai ales de copii.

DR. HARALAMB: Îți mai amintești cum îi ducea în brațe, noaptea, din spital în sala de morgă?

DR. SCARLAT: Vorbea, cînd trecea cu ei prin grădina: «Lasă, tată, nu e nimic; e mai bine. O să-ți facă tata profesorul autopsia, și n-ai să mai simți nimic.»

DR. HARALAMB: Nici azi nu cred că s-au reparat brancardele... Morții erau duși ca bolnavii încă vii, de cîte doi servitori, la braț, de subsuori... Ca la promenadă, prin toată curtea.

DR. SCARLAT: Ce-o mai fi făcînd farmacist?

DR. HARALAMB: Îmbătrînește mereu. Mai vede foarte puțin, și numai cu un ochi.

DR. SCARLAT: Probabil, cataractă.

DR. HARALAMB: Da' de unde! Apă-neagră, vorba ăluia.

(Se deschide ușa câte puțin. Intră Sora Vera.)

SCENA 4

Aceiași, Sora Vera

SORA VERA: Mi se cam păruse că aud glasul doctorului Haralamb! Bună ziua, doctore, bine ai venit la noi!

(Intrînd Sora Vera, doctorul Scarlat tresare și strînge sprînceana.)

DR. HARALAMB (consternat): Sora Vera! Dar ce cauți aici? (Se uită la Dr. Scarlat.) Asistentă?

SORA VERA: O să-ți spuie doctorul mai precis... Mi-era dor de dumneata.

DR. HARALAMB: N-aș îndrăzni să spui și eu acelaș lucru, domnișoară. Dacă aș îndrăzni, ar fi adevărat... Ai dispărut așa, deodată, din spital, și nimeni nu te-a mai văzut...

SORA VERA: Afară de doctorul Scarlat... Te mai duci pe la spital?

DR. HARALAMB: Am fost și azi dimineață.

SORA VERA: Ce mai e nou pe acolo?

DR. HARALAMB: Nu s-a schimbat nimic, domnișoară.

SORA VERA: Cine a venit în locul meu?

DR. HARALAMB: Asta o știe și doctorul... După plecarea dumitale, el a mai rămas citeva luni... E tot o medicinistă, retrasă din anul al treilea. Dar nu mai e domnișoara Vera, cu hărnicia și cumînțenia ei, cu ordinea ei, cu veselie ei... Îți aduci aminte, bolnavii pretindeau că se vindecă mai repede cînd erai dumneata lîngă ei. E adevărat... Erai chemată la toate paturile și la toate serviciile... Acum spitalul e murdar și trist.

SORA VERA: Pusesem de-a lungul drumului niște tufănele albe...

DR. HARALAMB: Nu mai sînt... S-au uscat.

SORA VERA (gînditoare): S-au uscat...

DR. HARALAMB: Și făcuseși o mică bibliotecă pentru bolnavi... și le citeai seara, domnișoară Vera... Nu mai e bibliotecă, și nu le mai citește nimeni.

SORA VERA (gînditoare): Nu le mai citește nimeni...

DR. HARALAMB: Vezi, domnișoară Vera, numai medicul nu e de ajuns.

SORA VERA (uitîndu-se la doctorul Scarlat): Te rog, doctore, să nu mai îmi zici domnișoară... (Doctorul Scarlat ia o figură de piatră, care nu scapă Urcii. Sora Vera rupe conversația.)

Sper să mai am plăcerea să te revăd, domnule doctor.

DR. HARALAMB: Sărut mîna, domnișoară...

(Sora Vera iese.)

SCENA 5

Dr. Scarlat și Dr. Haralamb

DR. HARALAMB: Trebuie să-mi pară rău că am venit? Pari cam stîngerit... Nu știam că Vera e la tine... Parcă înțeleg că ai fi fost mai mulțumit să nu știu...

DR. SCARLAT: Sînt fatalități...

DR. HARALAMB: Ce vrei să zici?

DR. SCARLAT: Sînt gînduri care preferi să-ți fie ghicite.

DR. HARALAMB: Cum asta? Ești nebun, mă băiete?

DR. SCARLAT: M-am încurcat cu Vera în camera de gardă.

DR. HARALAMB: Fata cea mai frumoasă din spital! În locul tău, eu n-aș putea zice despre Vera că «m-am încurcat»... Mai repede s-ar putea plînge ea de încurcătura... Se simțise ceva, dar, șiret ca întodeauna, ai întins nisipul din grădină la loc... Noi toți credem că Vera s-a dus la părinți, dezamăgită de o idilă, care începea să fie un roman... N-ai spus nimic... Ce mă sperie la tine e puterea ta de a te ascunde. Tu nu-ți pierzi capul niciodată... Nicio mărturisire. N-ai nevoie. Chestii private...

DR. SCARLAT: Și totuș mi l-am pierdut fără să știu.

DR. HARALAMB: Eram prietenul tău, cred, cel mai bun, am stat împreună la spital, amîndoi într-o cameră, și n-ai simțit nevoie niciodată de nicio mărturisire... Știi să faci bine pe mutul și să te păstrezi ascuns... De-aia am crezut că ai să ajungi repede... cu sau fără capsula suprarenală.

DR. SCARLAT: Am făcut o mare greșală...

DR. HARALAMB: Ce vocabular ciudat la tine! Vera era fata cea mai onestă din toată Universitatea. Cuvîntul tău mă jignește pentru ea.

DR. SCARLAT (urmîndu-și ideea): Și ceea ce e mai greu, greșcala e ireparabilă...

DR. HARALAMB: Ești stupid, dragă prietene.

DR. SCARLAT: Avem și un copil...

DR. HARALAMB (uimit): Și mai menții calificativul că e ireparabilă?... Greșelile astea au o rețetă clasică: ofițerul Stării Civile... E de două ori onoarea în joc, din partea ei și din partea ta. La tine s-ar mai putea vorbi și de ca-

de el aparatul... îl fac să vijlie și aprind un bec electric... Sînt convins că e o mare porcărie, dar o porcărie aducătoare de gologani.

SORA VERA: N-o să cazi și tu în rîndul medicilor care întrețin sifilisul fictiv, cu injecții de apă distilată! Dă mai bine aparatele îndărăt și hai să ne mutăm într-un apartament mai ieftin.

Dr. SCARLAT: Fără adresă bună și apartament scump, nu prinzi în cabinet un ciine. De ce crezi că doctorul Corbu e acaparat de clientelă? Mobilierul și l-a adus de la Londra, perdelele de la Paris, și blana din Lipsca. Automobilul lui e american, și covoarele sînt persane.

SORA VERA: Decînd a uitat de mămăligă, nu mai poate sta decît pe fotolii d'Aubusson. Ți-am mai spus, dragă Guță, ia un loc de medic în provincie și să trăim fericiți, fără aparate și apartamente.

DR. SCARLAT: Nici nu mai pomeni, Vera! N-am învățat cu atîta ca să mă îngrop în bălegar! Cînd ieși din două sute întiul, alte orizonturi te așteaptă decît situația de popă de țară.

SORA VERA (*torcîndu-și visul*): ...E în județul nostru o comună frumoasă, într-o regiune bogată. Tata are pămînt și vite, și ne apropiem de inima mamei!... Spitalul județean e închis, plouă în el de zece ani. M-am informat: locul e liber. Toți medicii au fost pin-acum prea eminenți ca să-l ocupe. Să facem noi o excepție.

DR. SCARLAT: Dar lucrările mele?

SORA VERA: Păcă în București te spetești lucrînd! Alergi după polițe, împrumuturi și preschimbări, și nu ne ajunge nimic din ce cîștigăm.

DR. SCARLAT: Destinul altora poate că e la țară, între țărani, curci, porci și găini. Eu ambiționez cu totul altceva.

SORA VERA: Observ, de cîtuva timp, că preferi să vorbești numai de tine și de preferințele tale personale. Nu uita că sîntem trei... De ce ai tresărit? Amînarea continuă și tărăgănirea căsătoriei noastre trebuie pusă în legătură cu o stare de spirit...

DR. SCARLAT (*încolțit*): Dragă Vera, vino să te sărut...

SORA VERA: «Vino să te sărut» e o exclamație de teatru. Vino tu să mă săruți, fără exclamație... (*Doctorul îi mîngîie părul.*) Ai început să-ți alegi mîngîierile ca un unchi...

DR. SCARLAT: Ce idee! Te mai îndoiiești de dragostea mea, Vera?

SORA VERA: Nu, dar e ceva... Ție îți place mai mult medicina bogaților, Guță, și eu speram să-ți placă a săra-

cilor... La țară e de ajuns un geaman-tan cu scule și medicamente. În spital, îți băteau joc de profesor, că s-a însurat cu o babă bogată, bolnavă de rinichi... Și te revolta cazul celuialt profesor, care la curs nu știa nimic. Dar tot a știut atîta medicină ca să calculeze din vreme cît va mai trăi viitoarea lui soție coșogată, după ce va face cu ea un copil. Disprețuiai averea lui de milionar.

DR. SCARLAT: De ce mă chinuiești, Vera? Totuna e?

SORA VERA: Dacă aș fi bănuît că e totuna, mi-aș fi luat copilul de la prima aminare a căsătoriei și mi-aș fi vîzut de drum... Iartă-mă...

(*Doctorul Scarlat nu pare prea nemulțumit de amenințarea Verei.*)

DR. SCARLAT: Iartă-mă, Vera, că-ți dau, fără voce, prilejuri de comparație. (*O sărută pe grumaz, încolăcîndu-i mijlocul. Sărutarea lui sigilează parcă o înțelegere abstractă, pentru orice extremitate.*)

SORA VERA: Așa da! Nu-și mai sărută unchiul nepoata... Mai facem o listă de invitați?

DR. SCARLAT: Nu e rău s-o avem gata pentru orice eventualitate... Cu cine începe lista, tot cu Haralamb? (*Suride.*)

SORA VERA: L-am pus întodeauna întiul, ca să nu-l uit din greșeală. E prietenul care te-a iubit cel mai mult și cel mai dezinteresat... Și e un om de caracter. Aș vrea să-l șterg pe profesor...

DR. SCARLAT: Nu se poate...

SORA VERA: Are un regim prea exotic: șampanie, homari, ananas, banane, chartreuse, havane... Să punem în locul lui un invitat mai puțin internațional... Știi că profesorul e fiul unei spălătorese, care a murit fără să fie primită în palatul lui?

DR. SCARLAT (*cu un gînd*): Îi făcuse o pensie destul de satisfăcătoare... Ce vrei mai mult?

SORA VERA: Mie-mi plac oamenii ăștia, care se sperie de fericirea liniștită a dragostei dintr-un cămin și o caută în formele falsificate ale existenței comode. Te întreb pe tine: poate să dea viața pe care vîd că începi s-o visezi, mai mult decît trei mese pe zi și o neurastenică? Două sute de cămăși în loc de șase, treizeci de părechi de încălțăminte în loc de trei, cincizeci de costume... Asta-i fericirea ambițioșilor? Și o autoritate, care se pierde iute...

DR. SCARLAT: Ai dreptate, Vera... Poate că o să mă hotărăsc cum îți place ție...

SORA VERA : Să plecăm la țară ?
DR. SCARLAT : Să vedem... Poate că da... Cine știe !

SORA VERA : Acum vin eu să te sărut pe tine. N-aș avea nicio pretenție, decât să ne creștem copiii sănătoși... Să știi, doctore, că nu mă opresc la unul singur. Îmi plac copiii mulți, ciinii mulți, pasările multe, florile multe și oamenii mulți, ca să le dăm sănătate... Voi fi în spital sora care te ajută, de fiecare moment.

DR. SCARLAT : Ce inimă bună ai, Vera !

SORA VERA : Aș vrea să fie de folos și să te bucure pe tine...

(Sora Vera ține în mână, din când în când, în vremea convorbirii, carnetul de note.)

DR. SCARLAT : Hai, deschide caietul, ce tot îl frământă ?... Rămăsese să-mi ceri o explicație.

SORA VERA *(caută în carnet)* : Litera L... Vream demult să te întreb... E un cuvânt, pe care-l aud de ani de zile, rostit de toată lumea... îl înțeleg și nu-l înțeleg... Câte sensuri poate să aibă, dacă-l rostește fiecare ? E un cuvânt, după ideea mea, aproximativ și subiectiv, ca mai toate cuvintele cu caracter de calificare, dar tocmai prin generalizarea lui m-ar face să cred că are și un sens precis.

DR. SCARLAT : Ai fi fost o minunată profesoară... Ce te-a făcut să te duci la medicină ?

SORA VERA : Mă ascuți ? E vorba de cuvântul lichea.

DR. SCARLAT *(pare lovit în cap)* : Ce curioasă idee ! Cum te-ai oprit tocmai la el ?

(Se aude sunând telefonul.)

SORA VERA : E cineva la telefon.

DR. SCARLAT : Vezi tu cine e și ce vrea.

(Sora Vera iese și se aude vocea din anti-cameră.)

SCENA 7

Dr. Scarlat

DR. SCARLAT *(singur)* : Așa or fi toate femeile, Doamne ? Au un dar de bănueli, de presimțiri și de concluzii extraordinar.

SCENA 8

Dr. Scarlat, Sora Vera

SORA VERA *(intorcându-se)* : Doctorul Haralamb... Vrea să vorbească la telefon cu tine...

DR. SCARLAT : Adineori a trântit ușa cit a putut... Ce mai vrea ?

SORA VERA : Nu te-ai mai învățat cu impulsunile lui ?

DR. SCARLAT : De aceea i le și iert.

(Iese la telefon. Se aude vorba nedeslușită a doctorului Scarlat.)

SCENA 9

Sora Vera

SORA VERA *(singură)* : Scapă printre degete, ca fumul... Cu cât vreau să-l condensez, cu atât se dilată mai mult. Așa trebuie să fie bărbatul ?... Asta e superioritatea lui, că e și prezent și absent ?... Dacă ai vrut tu, Doamne, să-l faci așa, te rog să mă ierți, dar nu te felicit de rezultat...

SCENA 10

Dr. Scarlat, Sora Vera

DR. SCARLAT *(se întoarce animat)* : Măgarul de Haralamb vrea să vie îndărăt. Pretinde că venise la mine cu o însărcinare și că în focul discuției a uitat să-mi spuie de ce venise.

SORA VERA : A fost o discuție cu foc ?
DR. SCARLAT : El a luat foc... Păiele lui se aprind și fără scinteie...

SORA VERA : Treci cu vederea... E prier-tenul tău cel mai bun.

DR. SCARLAT : Tot trebuia să iese, să văd un bolnav în oraș... Primește-l tu și să-ți spuie ție de ce a venit... Dacă e nevoie de mine, mă găsești la telefonul sanatoriului.

SORA VERA : Aș fi preferat să vorbești tu cu el... Stai pînă vine, și pleacăți împreună.

DR. SCARLAT : N-aș mai putea să fiu destul de politicos. *(Iese.)*

(Sora Vera îl conduce ; intră Floarea.)

SCENA 11

Floarea

FLOAREA *(singură)* : N-am ce să dere-tic în casa asta. Toate sînt la locul lor. Cum să nu fie la locul lor, dacă nu vine nimeni ? Am mai fost eu și la alți doctori, dar scoteam de cite trei-patru ori pe zi găleata cu vată și pansamente, plină... Într-o lună am luat de două ori bașciș, în total doi poli. Pe scumpetea asta de acum, o leafă se duce numai pe toaletă. E ceva aici, de-l ocolește toată clientela. Și cucoana asta, care nu mă lasă să fac nimic, parcă aș fi spurcată... Ea spală și rufele copilului.

SCENA 12

Floarea, Sora Vera

SORA VERA (*intrînd*): Ce tot bombănești, Floarea? Ți s-a urît la noi? Todeauna te aud cîrtind ca o babă. Ai vreo nedumerire?

FLOAREA: Din partea dumneavoastră, nu. Din partea clientelei...

SORA VERA: Te supără atît de tare clienții?

FLOAREA: Tocmai că aș vrea să mă supere mai mult... Domnul doctor, cînd vine cite unul, îl lasă să plece fără să plătească! Să știți de la mine, conîță, clientul care nu plătește în cabinet, nu plătește nici onorariul de la ușă...

SORA VERA: Te-ai deprins de la doctorii pe unde ai mai fost. Domnul doctor nu caută bolile pe care le caută ceilalți domni doctori... Nu face nici spălături, nici injecții.

FLOAREA: Foarte rău, conîță. Venea cite una cu burta la gură, și după trei ceasuri nici n-o mai cunoșteai de subțirică... Astea sînt bolile bune, conîță. Zece mii de lei în cabinet, și cinci sute la ușă...

SORA VERA: Domnul doctor e internist.

FLOAREA: Parcă ceilalți domni doctori nu erau interniști? Nu mai merge fără mai multe specialități, conîță. Așa e acum. Și s-o ia dracul și pe femeia care crede la un singur bărbat, cum am crezut eu, ca o proastă.

SORA VERA: N-ai de ce să te plîngi. Văd că la tine unul iese și altul intră.

FLOAREA: M-am învățat minte, conîță, arde-i-ar focul de bărbai!

(*Soneria de la ușă.*)

SORA VERA: Trebuie să fie domnul care a mai fost astăzi o dată. Pofteste-l.

SCENA 13

Sora Vera, Dr. Haralamb

DR. HARALAMB (*intrînd*): Mi-a spus femeia că doctorul a plecat. Ce mai caut atunci aici? L-am prevenit la telefon să mă aștepte.

SORA VERA: Scuză-l, a trebuit să se ducă la un bolnav, cu care avea oră fixată. Ia loc, te rog. Mi-a spus să-mi comunicîm mie... (*Doctorul Haralamb e cît se poate de stingherit. Stă pe fotoliu, cu capul plecat și cu mîinile între genunchi. Bată din palme nehotărît.*) Ați avut, mi se pare, o discuție aprinsă. (*Doctorul Haralamb tace. Pauză.*) Nu vreau să-ți reproșez că ai trîntit

atît de tare ușa. S-a răsturnat statueta pe care o primisem cadou, într-o zi fericită, de la el... (*Doctorul Haralamb se îngrozește.*) Nu e nimic... Era un înger, pe care-l cunoaște de mii de ani toată lumea, cu tolba în spate, cu săgeți. Cînd i se rup aripile, nu mai face să i le lipești la loc... cu cocă... Am să-l duc la pod, depozitul amintirilor și al lucrurilor șubrežite.

DR. HARALAMB (*simțînd*): Nu l-aș putea înlocui cu nimic, domnișoară Vera? Permite-mi să-ți zic tot așa. Sînt amintiri care nu merg niciodată la pod.

SORA VERA: Cu nimic, dragă doctore. Am pus în locul îngerului cu aripi o scrumieră. Cred că e tot ce-l poate înlocui.

(*Doctorul Haralamb ridică puțin capul și se uită.*)

DR. HARALAMB: Parcă ai vorbi tot cu două înțelesuri...

SORA VERA: Cînd nu mai e niciun înțeles, te alegi cu două...

DR. HARALAMB: Totuș nu aș voi să fac din două aspecte un singur înțeles.

SORA VERA: Văd că începi să mă imiți, doctore... Ce vrei să spui?

(*Sună clopoșelul.*)

SCENA 14

Sora Vera, Dr. Haralamb, Dr. Pop

DR. POP (*ironic*): Scuzați, vă rog, de deranj... Venisem să vorbesc cu...

DR. HARALAMB: Cred că scuzele se adresează numai domnișoarei Vera.

SORA VERA: Din partea doctorului Pop nu mă supără nimic...

DR. POP: Sînt inofensiv ca un tratament de stomac cînd bolnavul suferă de plămîni!

SORA VERA: Vream să spui că de la un camarad ca dumneata nu mă supără nici aluzia răutăcioasă.

DR. POP: Mulțumesc, Vera, dar n-am vrut să spui mai mult decît am zis.

DR. HARALAMB: Citeodată ai vrea, însă nu se poate... (*Dr. Pop, cu privirea interogativă.*) Vorbesc impersonal... Ca în gramatica franțuzească.

DR. POP: Cu doctorii ăștia nu știi ce să mă crezi. Cu bolnavii, ei vorbesc limbajul științific, și cînd vorbesc românește, o dau pe franțuzește.

DR. HARALAMB: Polemizezi cu mine?

DR. POP: Vorbesc impersonal...

SORA VERA: Oricum o ia, tot simpatice rămîne.

- DR. HARALAMB : Cu gura lui slobodă, alt medic în locul lui ar fi fost demult răspopit. Îl scapă simpatia...
- DR. POP : Și nițică teamă de adevăr... Nu ajungi prea departe în profesie, dar te știu de frică forurile competente.
- SORA VERA : Aș vrea să fie nițel mai înfipt și Scarlat. E afară din cale de amabil.
- DR. POP : Alt temperament : și-a ales o cale mai sigură : politețea. E din cale afară de șiret...
- SORA VERA : Crezi, într-adevăr, ce spui ? E o natură care nu reacționează. Asta e cu totul altceva decît a fi șiret.
- DR. POP : N-o să ne apucăm acum să-l vorbim de rău în casa lui, și mai ales în absență, și mai ales în casa dumitale.
- (*Plinge copilul.*)
- SORA VERA : Dați-mi voie un moment : iar s-a deșteptat.
- DR. POP : La trei ore un supt ! Cred că te uiti la ceas de patru ori pe zi.
- SORA VERA : Desigur, după program. (*Iese.*)

SCENA 15

Dr. Haralamb, Dr. Pop

- DR. POP : Ce părere ai, domnule melancolicule, despre plagiat ?
- DR. HARALAMB : Ce întrebare e asta ?
- DR. POP : Despre plagiatul medical, în special... Nu ești obligat să răspunzi. Poți să și taci.
- DR. HARALAMB : Te gîndești la ultimul volum al lui Darie ?
- DR. POP : Vezi că știi ?
- DR. HARALAMB : Credeam că e vorba de alte plagiate, mai importante...
- DR. POP : Celelalte au trecut, autorii lor au ajuns celebriți. Plagiatul lui Darie e și idiot : vorbă cu vorbă, frază cu frază, text tradus, și tradus prost. Să te prezinți cu atare porcărie la o catedră ! Mai răstorni și tu un capitol, mai învîrtești tabla de materii, mai dai materia peste cap, mai schimbi un titlu... El a mers otova.
- DR. HARALAMB : Păi, slavă Domnului, tot otova-i și el.
- DR. POP : Admiți că sînt și proști deștepti ? Ti-s-ar părea un paradox. Asta e prost detot.
- DR. HARALAMB : În medicină, colega, totul e admisibil.
- DR. POP : Dar nu-i păcat, dacă te gîndești ? Bictul Darie, asudă de douăzeci de ani pentru o catedră și, cînd s-o capete, îl dă peste cap un plagiat autentic... Plagiatul are dichisul lui, regula lui, pe care savanții o respectă... Cîte strădanii ! Studii, discursuri scrise de alții și învățate pe dinafară, articole de gazetă... «iscălite» de el.
- DR. HARALAMB : Un lucru e curios : cum a băgat de seamă Universitatea, cînd profesorii sînt atît de ocupați cu clientela din oraș ? Unii au cîte patru operații și opt spălături pe zi, alții îngrijesc de cucoanele plictisite și, după specialitate, le tratează cu anecdote.
- DR. POP : Dacă nu se ținea doctorul Bledea de capul lui, nici nu s-ar fi observat plagiatul. S-a răzbunat...
- DR. HARALAMB : Parcă scoteau amîndoi o revistă medicală pentru reclamele fabricilor de medicamente...
- DR. POP : Și i-a tras lui Bledea un chiul de cîteva sute de mii... Îți dau și detalii. De la pastilele Rebus o sută de mii, de la injecția Stirolux șizeci de mii, de la Centrala Drogheriilor două sute de mii etc. De atunci Bledea nu-l mai slăbește...
- DR. HARALAMB : Am auzit că s-au și bătut.
- DR. POP : Se bat de cîte ori se întîlnesc, la spital, la sanatoriu. La curse, Bledea îl strigă în public : «Escrocule !» Darie se face că nu aude, și Bledea repetă : «Pentru tine, doctore Darie, nu-ți ridica gulerul și nu fugi !» Acum cîteva zile i-a dat în cap cu receptorul de telefon, în biurul elinicei Samariteanca.
- DR. HARALAMB : Ce atitudine ia Darie ?
- DR. POP : Vai de atitudine ! Pune ochii în pămînt și primește : palme, pumni, picioare, telefoane, ca un burduf.
- DR. HARALAMB : O să-l desființeze.
- DR. POP : Ți-ai găsit ! Tot o să fie el, dacă nu de-a dreptul profesor definitiv, deocamdată suplinitor.
- DR. HARALAMB (*naiv*) : Mai e cu puțință ?
- DR. POP : Tu să fii sănătos ! Ce, nu știi de cine atîrnă numirea lui ?
- DR. HARALAMB : Ba da, de rectorul Dedu ; un om inteligent și destul de bine situat prin căsătorie, ca să fie incoruptibil.
- DR. POP (*rizînd*) : Ai rămas tot copil, colega. Iată de ce stai cu cameră mobilată la etajul al optulea. Ți-aduci aminte cum s-a făcut profesor Dedu ? Odată, brusc. Profesorul Soveja s-a retras pe neașteptate din toate funcțiunile lui : sub pretext de sănătate. Primise în ajun de la Dedu un pachet impozant de acțiuni de ale lui

socru-su; s-a cîntărit, a cîntărit și acțiunile, și a primit. Cine crezi că a dus tratativele la bun sfîrșit? Darie! Trăia cu amanta savantului, o actriță de a zecca mîna, și femeia a manevrat bătrînețile lui pînă la succes. Nu-i datorște acum Dedu lui Darie o catedră?

DR. HARALAMB: Mi-e scirbă! Oriunde pui nasul pute.

DR. POP: Cum, tu nu știai nimic? Pe ce lume trăiești?

DR. HARALAMB: Absolut nimic. M-am înmormîntat în laborator. Orice ai zice, acolo e adevărul, chiar dacă n-ajungem la el. Și cînd umbli cu adevărul, te simți cînstit și sănătos.

DR. POP: De aia n-ai să ajungi tu nimic. Nu e nevoie de adevăr.

DR. HARALAMB: Parcă tu ești mai breaz?

DR. POP: Dar cumpărarea catedrei lui Soveja are și o latură estetică. Știința nu poate ucide sentimentul artistic. Profesorul și-a cedat drepturile și cu o altă condiție, ca succesorul să-i ridice o statuie... Modelul a avut plăcerea să pozeze sculptorului de viu.

DR. HARALAMB: Așa se explică, vașăzică, graba, «comitetului de inițiativă»? N-aș fi bănuir.

DR. POP: Originalul, după ceremonia inaugurării, își gusta eternitatea, fumînd o țigare, pe banca din fața persoanei lui a doua, nemuritoare. (Se întoarce Sora Vera.) Iat-o și pe Vera.

SCENA 16

Aceiași, Sora Vera

SORA VERA (congestionată): Auzi îndrăzneală! Asta nu mi s-a mai întimplat.

DR. POP: Într-adevăr, pare că ți s-a întimplat ceva, Vera...

SORA VERA: Nesimțita asta mă chinuiește în toate zilele.

DR. HARALAMB: De cine-i vorba, domnișoară Vera?... Nu te mai supăra așa.

SORA VERA: Îmi telefonează oridecîteori nu e Scarlat acasă, numai ca să mă jignească... și întreabă de doctor parcă l-ar fi lăsat din brațe atunci...

DR. POP: O doamnă?

SORA VERA: Doamna doctor Berea...

DR. POP: Nu e nevoie să te muncești atîta, Vera... își face adevărata ei meserie... (Către Dr. Haralamb.) Una din protejatele porcului bătrîn, iartă-mă Vera, care răspunde la situația de profesor.

DR. HARALAMB: Am auzit ceva.

DR. POP: Aia care, mîșînd o femeie la spital, i-a scos intestinele crezînd că trage de cordonul ombilical.

DR. HARALAMB: Și mai e liberă?

DR. POP: Ba bine că nu! A făcut ce a făcut profesorul și a scos-o basmă curată.

SORA VERA (lăcrimează): Dacă Scarlat n-ar amîna mereu căsătoria, n-aș avea acum impresia că sînt o întreținută. (Dr. Haralamb se încruntă și se scoală de pe scaun.) Iar îți sare țandăra, doctore... Vezi să nu mai spargi ceva.

SCENA 17

Aceiași, Floarea

FLOAREA (intrînd): Coniță, un domn doctor Rozeanu caută pe conașul... I-am spus că vin să vă întreb. (Dă cartea de vizită.)

SORA VERA: Dr. Camil Rozeanu.

DR. HARALAMB: Care Rozeanu?

DR. POP: Radiologul, ăla care a carbonizat-o la raze pe cucoana aia. Trebuie să fi venit pentru consultul de miine...

SORA VERA: Poștește-l.

(Floarea iese.)

SCENA 18

Aceiași, Dr. Rozeanu

DR. ROZEANU (bilbiit, intrînd): Sărut mîna, doamnă, da-da-ți-mi vo-voie să mă-mă mă prezint. Do-do-doctor Ro-ro-zeanu.

SORA VERA: Doctorul tocmai că lipsește. Vă rog să-l scuzați.

(Dr. Rozeanu dă mîna cu fiecare din cei doi medici.)

DR. ROZEANU: E pe-pe-ntru o cheche-stie ur-ge-gentă... Un-un co-co-consult important.

DR. HARALAMB: Chestiunea pentru care venisem și eu, și pentru care probabil că se găsește aici și colegul Pop. Mîine dimineată la opt, trebuie, într-adevăr, să ne întrunim la un bolnav, un mare bancher din capitală...

DR. ROZEANU: F-f-foarte-te exact.

DR. HARALAMB: Colegul cam mîncă vorbele: e cochetăria lui, ca să se facă mai interesant... mai ales față de doamne.

DR. ROZEANU: Do-do-domnul co-coleg a-are glu-gluma cam si-si-nistră. Alt-fe-fel e un bă-băiat exce-ce-celent... (Ride.)

SORA VERA (vrea să-i lase singuri): Pe mine vă rog să mă scuzați cîteva minute.

DR. POP: Știu ce vrei să faci... Te rog să stai liniștită. Nu ne trebuie nimic...

Dacă nu te astimperi, plecăm numai-decît.

(Sora Vera se reaşează pe scaunul ei.)

DR. ROZEANU: O să-să-să-i spu-pui co-co-niţei un-una bu-bu-bună...

DR. POP: Trebuie să-ţi explic că specialitatea adevărată a doctorului Rozeanu e anecdotă... Nu e singurul dintre medici în această specialitate... Unul din confrăţii noştri are un carnet plin în buzunar... fiindcă le uită... Ca să şi le aducă aminte, se duce la toaletă, îşi răsfoieşte carnetul, trage de lanţ şi o aduce proaspătă... (Către Dr. Rozeanu.) Desigur, colega, vrei s-o spui pe aia cu brutarul din Hamburg.

DR. ROZEANU: Ce-ce-ce, nu-nu-nu e bu-bu-bună?

DR. POP: O fi bună, colega, dar am auzit-o de vreo două mii de ori.

DR. ROZEANU: Dar doa-m-m-na n-a mai au-zi-zit-o.

SORA VERA: Mi-ar fi plăcut s-o ascult.

DR. ROZEANU: Ai vă-vă-văzut?

DR. POP: Lasă-mă s-o spui eu, mai iute... Uite...

DR. ROZEANU: Ii dis-dis-pa-pa-re aro-roma.

DR. POP: Colegul e convins că are un mare talent de povestitor şi că anecdotele sale n-au savoare decît spuse de el... Ride singur, şi auditoriul nu află sfîrşitul decît a treia zi... În cîteva cuvinte, un brutar din Hamburg, bolnav, s-a dus la un mare profesor din Berlin, care l-a examinat şi i-a spus că mai are de trăit cîteva zile: să se întorcă de urgenţă acasă. După doi ani, trecînd iarăş prin Berlin, perfect sănătos, s-a întîlnit cu profesorul pe stradă, l-a salutat şi i-a spus că-i merge admirabil. «Ce folos! i-a răspuns profesorul, pentru ştiinţa dumneata eşti un om mort.» (Către Dr. Rozeanu.) Nu cra asta?

DR. ROZEANU: Ba-ba-ba da-da-da... Dar n-a-n-a-n-are di-di-dic-ţiune.

(Emoţionat, vrea să mai explice ceva, dar mai suferă de o infirmitate: îi scapă aerul pe nas, din cînd în cînd, ca un sifon la sfîrşit.)

(Întră Floarea, din nou, cu două cărţi de vizită.)

SCENA 19

Aceiaşi, Floarea, Dr. Botea şi Dr. Filip

FLOAREA: Au mai venit doi domni doctori, conişă.

DR. POP: Azi plouă cu doctori. Îmi dai voie. (Citeşte cărţile de vizită.) Nu cunosc...

SORA VERA: Pofteste-i să intre!

(Întră doctorii, foarte tineri. Floarea iese.)

DR. BOTEA: Ne daţi voie, doamnă, sînt doctorul Botea. Doctorul Filip.

SORA VERA: Domnii doctori Haralamb, Pop şi Rozeanu. Domnii doctori Botea şi Filip. Vă rog luaţi loc şi încredinţaţi-mi scopul vizitei dumneavoastră.

DR. BOTEA: Am vrea să-i comunicăm ceva domnului doctor Scarlat; colegul meu din partea domnului profesor Duţu, şi eu din partea domnului profesor Ariton.

SORA VERA: Nu-mi rămîne decît să-l caut pe doctor cu telefonul şi, dacă dau de el, îi voi comunica să vie imediat acasă.

DR. BOTEA: Vă sîrut mîinile, doamnă, e ceva destul de important...

(Sora Vera iese.)

SCENA 20

Aceiaşi, fără Sora Vera

DR. POP: Domnii profesori, din partea căroră veniţi dumneavoastră, n-au prezidat, fiecare, cîte un consult, acum vreo zece şi vreo douăzeci de zile, la financiarul Robert?

DR. BOTEA: Exact! Am fost rugaţi de domnii profesori respectivi să-i comunicăm domnului doctor Scarlat opiniunile şi concluziile domniilor lor...

DR. POP: Am luat şi noi, cei prezenţi, parte la consult... Eu am participat pînă acum la cinci consulturi ale pacientului Robert, şi cam pricep ce vor domnii profesori... Asta se cheamă, în toate lucrurile afară de medicină, dacă nu mă înşel, trafic de influenţă, sau, mai bine zis, ingerinţă.

DR. BOTEA: N-am cuteza să caracterizăm...

(Întră Sora Vera.)

SCENA 21

Aceiaşi, Sora Vera

SORA VERA: L-am găsit la sanatoriu. Vine numaidecît şi vă roagă stăruitor să-l aşteptaţi, mai cu seamă că aţi venit să-i vorbiţi din partea domnilor profesori...

(Doctorii Haralamb şi Pop schimbă o privire.)

DR. POP: Ar fi timpul să plasezi o anecdotă, colega. Alege una lungă, ca să ajungă pînă vine gazda... Poate că ai şi dumneata un carnet. Noi întoarcem spatele.

- DR. ROZEANU : Da-da-da-că mă-mă-mă mai tră-
tă-iat cînd a-a-aveam dispo-po-pozî-
ție, a-cu-cum nu mă-mă-mă mai tra-
trage îni-ni-ma...
- DR. POP : Povestește cum s-a produs
gangrenarea picioarelor doamnei Feno-
pol...
- DR. ROZEANU : Ești ne-ne-deli-li-cat...
- DR. POP : Nu te sfîi, dragă colega,
toată lumea cunoaște această tragică
întîmplare... Doamnei îi ieșea părul de
la picioare prin ciorapii de mătase și
a venit la dumneata, ca la cel mai
mare radiolog, să o depilezi... Spune
dumneata restul.
- DR. ROZEANU : Nu-mi-mi ma-mai ba-
bate ca-capul. *(Se întoarce și-și trece
timpul citind cotoarele cărților dintr-o
etajeră.)*
- DR. HARALAMB : Am auzit că au fost
siliți să-i amputeze ambele picioare...
- DR. POP : Radiologii se cam încurcă la
Eri.
- SORA VERA *(răsfoiește carnetul atîrnat
la centură)* : Tocmai am acest cuvînt
scris. Ce sînt Erii ăștia ?
- DR. POP : Croitoresele au centimetrul,
radiologii au Erul, care măsoară ra-
zele. Unui presupus bolnav i se reco-
mandă, odată cu tratamentul de raze,
și numărul de Eri necesari : treizeci,
patruzeci, șaizeci de Eri. Diferența în-
tre unii și alții este că pînă la un
număr nu simți nimic, că mai sus îți
arde nasul, timpanul, inima, creierul,
după tărie. Doctorul Rozeanu a reușit
pînă acum, în ceea ce privește pe dom-
nul Robert, să-i suprimе pofta de mîn-
care și să-i dea o înecăciune cu su-
ghiț, pe care le-a complectat admirabil
doctorul Ieșeanu, printr-un regim de
mizerie fiziologică. Bătrînul dă semne
de demență. Avem la activul nostru
cinci consulturi, ca să ne aflăm în
treabă.
- DR. HARALAMB : Razele nu sînt încă
îndeajuns de studiate.
- DR. ROZEANU : Poa-poate vre-vrei
să-să le stu-stu-di-diezi du-dumneata.
- DR. POP : Nici nu e nevoie, colega.
Regula e următoarea : medicul, din
zestrea pe care o ia odată cu fata unui
mare samsar sau fabricant de cărămi-
dă, cumpără, odată cu mobilierul, și o
instalație de raze. Mecanicul îi arată
cum se învîrtesc întrerupătoarele, și ti-
nărul însuși operează numaidecît.
Toți clienții au auzit de raze și numai
au nicio încredere în medicii fără raze.
Cientul simandicos dorește să se usuce
cu ajutorul medicului, ca o mumiie.
Medicul se supune și-l usucă. După
experiență, clientul ar voi să dea înna-

poi, și-i prea tîrziu. Nu se mai poate...
Uscăturile astea rămîn uscate.

DR. FILIP *(pedant)* : Domnul doctor nu
crede oare în eficacitatea admirabilelor
tratamente cu minunatele raze ?

DR. POP *(către Dr. Rozeanu)* : Răspunde
dumneata, domnule coleg radiolog,
care freci razele de vreo treizeci de
ani... Tinărul dorește să se instruiască...
Ciți bolnavi au ieșit din uzina dumitale
vindecați ?

DR. ROZEANU *(răzbunător)* : Mi-a spu-
pus pro-fe-fe-sorul cu-cu care am în-
vățat că ra-ra-ze-ze-le sînt f-f-foarte
efi-fi-ficace și co-co-contra bă-tă-tă-
turilor. *(Glumind.)* Pa-pa-tru. Eri la
pi-pi-ciorul stîng, și nu-nu-mai trei la
dre-dre-ptul.

DR. POP : Îmi place că ți s-a dezlegat
limba.

(Întră Dr. Scarlat.)

SCENA 22

Aceiași, Dr. Scarlat

DR. SCARLAT : Mi s-a umplut casa de
doftori.

DR. POP : Cînd nu e griu, te mulțu-
mești și cu neghină.

DR. SCARLAT : Cărui eveniment îi da-
toresc atîta amabilă afluență ?

(Cei doi doctori tineri, în picioare.)

DR. FILIP : Ne permiteți să vă vorbim
în particular ?

DR. SCARLAT : Cu permisiunea domni-
lor colegi.

DR. POP : Cine s-ar putea opune la
confidențele sufletești ?

SORA VERA *(care așează cărțile în bi-
bliotecă, a isprăvit)* : După ce lucrează
doctorul o noapte, e un adevărat ba-
lamuc.

DR. SCARLAT *(către Dr. Haralamb)* :
Pe tine sînt supărat.

DR. HARALAMB : Pînă ce isprăvești
spovedania, o să-ți treacă.

*(Cei trei doctori trec într-o cameră ve-
cină.)*

SCENA 23

Dr. Haralamb, Dr. Pop, Sora Vera,
Dr. Rozeanu

DR. POP : Bănuiesc de ce au venit asis-
tenții... Profesorii au aflat de consultul
de miine și iau măsuri să nu li se
surpe prestigiul. A apucat primul pro-
fesor să spuie cancer, și toți au ținut-o,
unul de altul, lanț. Răspunderea e
compensată prin unanimitate. E și co-
mod, fără bătaie de cap. Ei nu do-
resc să iasă, la consultul de miine,
altceva decît cancer.

DR. ROZEANU : Fi-fiește.

DR. HARALAMB : Eu iau întâia oară parte mine la un consult... Nu știu ce caut acolo, cu sentința gata făcută înnaște de proces... Nici nu știu cum se desfașoară un consult...

DR. POP : Pe căprărie. Profesorul formulează, și medicii aprobă... Afară de unul (*subînțeles* «de mine»)... Robert n-are cancer cum n-am eu acumă gilci... Dar a-nceput să creadă și el, dacă cinci consulturi cu cinci profesori au fost de aceeaș părere.

DR. ROZEANU : Si-sigur.

DR. HARALAMB : Cum ? Ce rămîne atunci din conștiința profesională ?

DR. POP : Cînd ai stat cîțiva ani cu ochiul încremenit în microscop, nu mai vezi, dincolo de lentile, nimic, și profesorii îți se par blajini ca niște bacterii crescute pe bulion, în eprubetă. Dacă medicul tînăr ar avea dramatica idee să nu fie de părerea lui, profesorul îl ia la ochi, și s-a isprăvit cu toată cariera lui. Trebuie să știi că profesorii noștri sînt foarte puternici în societate și Stat... Ei îngrijesc de metehnele secrete, de amintirile din tinerete, ascunse, ale marilor persoane...

DR. HARALAMB : Disciplină, nu glumă...

DR. ROZEANU : Da-da-da, dis-disciplină, nu-nu glu-glumă.

DR. POP : E prea puțin zis disciplină : zi cazonerie. Cazoneria nu e în armată : e în medicină. N-ai văzut cum e primit profesorul de medici ? În cea mai impecabilă poziție de drepti. Profesorul vine legănat, cu capul culcat jumătate pe umăr, de-abia consimte să se uite prin deschizătura somnolentă a pleoapelor... Gurița lui tace și se strîmbă de un surîs olimpic. Șeful de clinică îi dă raportul, și urechea lui leneșă nici nu ascultă. Ipotezele medicului primar le respinge printr-o grimasă. Îi miroase tot, și ideea îi vorbește... Augustul lui nas plutește sus, în parfumele eternității... Să te împingă Necuratul să ai o privire de ansamblu, că te-ai curățat. Trebuie să calci cu sferturi de pas, să bagi bine de seamă dacă muzica ta se potrivește cu vioara lui, dacă o presupunere a ta poate fi de acord cu lipsa de opiniune a profesorului, care nicio dată nu-i de acord decît tot cu un alt profesor.

DR. HARALAMB : Asta nu mai e cazonerie, e slugărnice.

DR. POP : Cînd îi crapă un cauciuc la automobil, profesorul trimite pe șeful

de clinică să i-l caute, și dacă uită să i-l și plătească, această ușoară scăpare din vedere trece în contul favorurilor consimțite față de un inferior.

SORA VERA : Ca să ajungi profesor trebuie să treci prin toate scările și concesile astea ? Bietul Scarlat ! Vrea să fie profesor și el.

DR. POP : În camera de alături, doi secretari de profesori îi dictează diagnosticul de mine.

DR. HARALAMB : Și cum, el are să primească diagnosticul din ordin ?

SORA VERA : Vai, domnule doctor. Mi se pare că așa o să fie... I-am spus : «Haidem la țară». Mi-a răspuns : «Eu am altă menire, eu nu pot să trăiesc între găini și curci...»

(*Sora Vera iese, în vreme ce intră Dr. Scarlat.*)

SCENA 24

Aceiași fără Sora Vera ; Dr. Scarlat

DR. SCARLAT : Mine avem vasăzică un consult atît de important, și domniile-voastre nu mi-ați spus nimic ?

DR. HARALAMB : Venisem să te anunț din partea profesorului.

DR. SCARLAT (*bine dispus*) : Iei și tu parte, ursule, la consult ?

DR. HARALAMB : Nu mă simt vinovat. Mă silește profesorul. Are părerea că e nevoie de un ochi de laborator. Avem de studiat împreună un adevărat dosar de analize, de grafice, de radiografii și observații.

DR. ROZEANU : Si-si-sîntem co-co-convocați to-toți pe-pe-pe specii-cialități.

DR. SCARLAT : Nu mai e un consult, e un adevărat consiliu de miniștri.

DR. POP : Mai sînt convocați și alții : vor fi doi profesori, mă rog ! Dar ce au devenit tinerii medici, cu care ai avut o spovedanie în cabinet ? Sînt atît de politicoși că nici n-au venit să-și ia rămas-bun ?

DR. SCARLAT (*agatat*) : Au plecat direct prin vestibul.

DR. POP : Veniseră să-ți comunice opiniunile profesorilor, din consulturile precedente, asupra aceluiaș caz... Ca nu cumva să rătăcești... Poți fi măgulit, au început să intereseze părerile tale și pe dascălii fără părere personală... Ai, domnule ilustru coleg, o situație științifică recunoscută, și domnii de la Facultate se tem de tine, și vor să te lanseze... Prima condiție : să ascuți de ei...

DR. SCARLAT : Ar fi de dorit să fii mai puțin indiscret...

DR. ROZEANU : Lu-lu-pu-pul își lea-pă-pă-dă nu-ma-mai pă-pă-rul, nu-nu și-și năra-vul.

DR. POP : Să-ți mai dau câteva proverbe. Scrie-ți-le în agenda de buzunar : Unde dai și unde crapă... Cum e turcul și pistolul... Bagă de seamă, când le plasezi, să faci și câteva repetiții : pune-ți o pietricică subț limbă...

(Colegii rid. Dr. Rozeanu ar vrea să răspundă, dar îl trădează limba, preferă să tacă.)

DR. HARALAMB : Mîine dimineată, la opt precis. (Către Scarlat.) Să nu faci cumva să nu vii...

DR. POP : Vine bucuros. E primul client așa cum îi trebuie lui. E greu numai începutul... Cînd i-oi spune că are în familia Robert și o admiratoare, chiar pe fiica pacientului, o să fie și mai bucuros. (Doctorul Scarlat se uită semnificativ.) A fost la conferințele talc pentru coconet. Mă surprinde că nu ți-a sărit de gît în plină sală : e foarte expansivă și, cu milioanele ei, își permite multe.

DR. SCARLAT (interesat) : Pocita aia, care are cite un accident de automobil pe zi?... (Evaziv.) Foarte antipatică...

DR. POP : Da... da... da... Asta se cîntă pe aria valsului din «Faust»... Te previn însă că n-o să-ți fie ușor, trebuie să basculezi sau să alegi între profesori și pacient. Profesorii ți-au trimis sugestia că are cancer și tumoare la creier, iar bietul om nu are nimic... Și domnișoareci îi trebuie un nume științific.

(Sora Vera ascultase din dosul ușii. Doctorul Scarlat zărește ușa crăpată și pe Sora Vera ascunsă.)

DR. SCARLAT (către Dr. Pop, cu degetul pe buze) : Sșșt ! (Între Sora Vera cu Floarea după ea, aducînd o tavă lungă cu dulceață.)

DR. POP : Ce atît deranjament, Vera ? SORA VERA : În gospodăria doctorului Scarlat, asta nu se cheamă deranjament. (Urmărindu-i privirile lui Scarlat și adresîndu-se doctorului mai puțin cunoscut.) V-aș ruga să-mi dați adresa dumneavoastră, domnule doctor, că să vă trimit invitația de cununie...

DR. ROZEANU : Si-sin-ce-rile me-me-le fe-fe-licitări.

DR. HARALAMB : Biata Vera !

CORTINA

A C T U L A L D O I L E A

În salonul bolnavului. Prin ușa dată pe jumătate de părete, se zărește, peste un lung vestibul, camera în care zace bolnavul, cu o soră în halat alb, făcîndu-și de lucru prin odaie.

SCENA 1

Dr. Haralamb, Dr. Pop, Dr. Preda (se trage de guler, ca să-l lărgească, strîmbă gura și, cu mișcări bruște de cap, își dă capelura pe ceafă : băiat frumos), Dr. Fotea

DR. POP : Boierii se fac așteptați... Are protocol și Scarlat, care vine odată cu profesorul. S-a dus să-l ia de acasă...

DR. HARALAMB : Să vezi ce are să spuie profesorul : că a lucrat pînă la ziuă la vitamine și hormoni. Azi-noapte la patru, cînd a sunat la el, de la spital, medicul de serviciu, încă nu venise la club.

DR. POP : Cînd întîrzie, pierde cite o sută de mii de lei și așteaptă să și-i recupereze. A fost ceva serios la spital ?

DR. HARALAMB : Destul de serios. Simbătă, profesorul a descusut o apendicită operată de el. I-a scos ațele cu două zile mai devreme, că se grăbea să se ducă la moșie... Duminică și luni a stat la țară. Iar marțea nu pleacă la drum... E superstițios. Joi, pacientul a murit. Avea douăzeci și trei de ani și era sănătos tun.

DR. POP : Numai la profesorul Ariton mai mor oamenii de apendicită. Decînd i-a plecat asistentul, nu-i mai taie nici briciul.

DR. HARALAMB : Cum l-a lăsat să plece ?

DR. POP : Întrebă cum s-a scăpat de el. A fost foarte greu... A căutat întîi să-l numească la o catedră de provincie ; a refuzat.

DR. HARALAMB: Prea absurd... Își taie cineva mîna dreaptă?

DR. POP: Profesorul și-a tăiat-o. Atît i-a rămas din priceperea la chirurgie, autooperația. L-a plictisit celebritatea căpătată prin asistentul lui... și a zis că acum, cînd ia de la două sute de mii de lei în sus de intervenție, plătită înaintea, nu mai e nevoie să fie condus. Și omoară bolnavii unul după altul.

DR. PREDA: În cîteva cazuri, Japurda l-a oprit să taie greșit, apucîndu-l de mîna în secunda cînd era să omoare.

DR. FOTEA (*uitîndu-se la ceasul de la mîna*): Dacă știam că ora opt se face nouă, veneam mai tîrziu. (*Deschide pianul, schițează cîteva acorduri.*)

DR. POP: Nu vrei să ne cînti ceva? Poate că și bolnavul va cîștiga din muzică mai mult ca din medicină.

DR. FOTEA: (*răsfoind partiturile*): Tot ce pot să-ți spun: minunat pian. Dar stupid repertoriu. E ca un cal de curse hrănit cu coccini. Pentru așa muzică era de-ajuns o flașnetă.

SCENA 2

Aceiași, Dr. Ieșeanu

DR. IEȘEANU (*intră grav și pedant*): Am onoarea, domnilor colegi.

DR. POP: Salutăm respectuos personalul.

(*Intră Dr. Rozeanu. Dr. Ieșeanu dă mîna cu fiecare și ajunge la Dr. Rozeanu.*)

DR. IEȘEANU: Ai venit și dumneata?

DR. ROZEANU: Să vă-vă spui un-un-a bu-bu-nă. (*Se uită împrejur.*)

DR. POP: Ai mai spus una «bu-bună» și săptămîna trecută, dar a rămas «poa-poanta» pentru altădată.

DR. ROZEANU: Aia cu-cu tu-tu-rcul, ori aia cu de-den-tistul?

DR. POP: În gurița matala toate-s la fel. Mă rog, doctore Ieșeanu, te menții la tumoare?

DR. IEȘEANU: N-am zis categoric tumoare. Am zis că poate fi o tumoretă.

DR. POP: Tumoretă e într-adevăr mai drăguț și mai acceptabil. Dumitru începe a fi Mitică. Dar gîndul matala a fost la tumoare, doctore...

DR. IEȘEANU (*suride*): Sînt un încă-pătinat.

DR. POP: Te-ai mai încăpătinat de cîteva ori în cariera dumitale... Noroc că nu-i în joc propria noastră căpătină, ci a clientului.

DR. HARALAMB: Puteți să spuneți pe ce întemeiați presupunerea dumneavoastră?

DR. IEȘEANU: Nu-i o presupunere, e o certitudine...

DR. HARALAMB: Venită de unde?

DR. IEȘEANU (*iritat*): Vrei să-mi faci un examen, sau un proces de conștiință?

DR. HARALAMB: Desigur, domnule doctor, de ce nu? În meseria noastră nu e permis să diagnosticăm după fantezie și, dacă-mi dați voie, nu vi se cunoaște un simț clinic de invidiat. Fiindcă ziceți dumneavoastră, magister dicit, nu e de ajuns. O să intrăm în consult și am un fel de impresie că o să fie cel din urmă.

DR. IEȘEANU: N-am de dat socoteală...

DR. HARALAMB: Ce rost am eu atunci la un consult unde nu ne dăm socoteală de ce spunem?

DR. POP (*către Dr. Ieșeanu*): Îți mai amintești consultul de la doamna Sorescu, care, Dumnezeu s-o ierte, a murit?

DR. IEȘEANU: Nu, nu-mi aduc aminte.

DR. POP (*către ceilalți doctori*): O doamnă dormea cîte șapte zile în șir și sta trează cîte șapte zile în șir... Domnul doctor a diagnosticat «tumoare la creier», a făcut prețul cu familia și era cît pe-aci să primească onorariul de trei sute de mii, în ajunul operației.

DR. IEȘEANU: Și ce vrei să spui cu asta?

DR. POP: Domnul doctor se impacientează, crezînd că acuz pe chirurgii noștri iluștri că nu pun cuțitul pînă nu li se numără pe masa de operație onorariul. Dar, ca să continui, că tot n-avem ce face deocamdată: cineva din familie, foarte indiscret, a întreat: «Garantați, domnule doctor, că nu moare?» Doctorul Ieșeanu a răspuns: «Nu.» Celălalt a întreat iarăș: «Păi atunci de ce o mai operăm și cotrobăim prin creier?» Răspunsul domnului doctor Ieșeanu a fost admirabil: «Ca să ne încredințăm dacă doamna a suferit de ceea ce bănuim». Domnul doctor «bănuiește»... Pe bănuială nu putem întemeia, în medicină, o sentință... Eu, de pildă, nu bănuiesc, sînt documentat, că domnul doctor Ieșeanu are priceperea limitată.

DR. IEȘEANU: Domnule doctor!...

DR. POP: E de ajuns ca să-i ceri demisia din importantele posturi ce ocupă. Domnul doctor nu stă, ca tine, doctore Haralamb, într-o cameră mobilată, la al optulea etaj.

DR. IEȘEANU: Repet, ce vrei să spui cu asta?

DR. POP: Tu spuseși, doctore Haralamb,

că n-ai rost la un consult cu sentința dată de mai înainte. Domnul doctor Ieșeanu n-are sensibilitatea ta maladiivă. Vezi că el nu pleacă, stăruiește. Dumnealui umblă după creierul bancherului... Asta îi aduce pe puțin două milioane, dacă nu-l împiedicăm noi...
DR. IEȘEANU : Sint angajat de familie, și calomniile profesionale nu mă ating.
DR. POP : E mai presus de ce se zice. E situat dincolo de bine și de rău. E divin.

DR. IEȘEANU : Am toată încrederea familiei Robert.

DR. PREDA : Vă urmăresc, domnilor colegi, cu interes... Am cunoscut și eu un caz analog. Tumoarea la creier a unui înalt magistrat care n-avea nicio tumoare, și căruia profesorul cutare i-a impus o tumoare, pentru că se bucura și el de încrederea familiei, și de o încredere atât de necontrolată, încît și bolnavul era convins că are tumoare la creier, după ce a cheltuit o moșie, o zestre și a compromis o carieră... Îl costase tumoarea prea mult, ca să renunțe la ea. Ca un samsar de tablouri, păcălit cu o colecție de mușamale, cum zice Luchian, pe care și-a dat toată averea, silit să-și închipuie că e proprietar al unei pinacoteci.

(Doctorul Ieșeanu a deschis o carte și citește în ea.)

DR. POP : Colegul s-a adîncit în lectură... Îți atrag atenția, colega, că citești un index al căilor ferate, și că nu e măcar în versuri.

DR. IEȘEANU : Nu poți ajunge să mă jignești.

DR. POP : E mai presus și de jignire.

DR. PREDA : Cazul de care îmi aduc aminte, ar merita să fie publicat. Ca să i se exprime tumoarea la radiografie, profesorul în chestiune i-a pompat bolnavului aer în creier, de cîteva ori, dar tumoarea n-a voit să se exprime; înțelegeți de ce: pentru simplul motiv că bolnavul n-avea tumoare și nici tumoretă... Inteligența clientului, pompată cu vîzduh, începea să șovăie, căzută, după ultima pompă, în imbecilitate... Atunci i s-au administrat raze, și razele i-au răscopt auzul, mirosul, gustul, urechile, nasul, limba, transformate în guttaperci.

DR. ROZEANU : Mă-mă-rog cu c-ciți Eri interna-na-ți-onali a fo-fo-fost tratat ? Eu nu-nu trec, ori-ce ar fi-fi, peste trei-ze-zeci...

DR. PREDA : Nu știu toate detaliile. Tot ce știu este că după ce l-a desființat pe bolnav, profesorul l-a abandonat... li luase vro șase sute mii lei aur.

DR. POP : Experimenta, la șazezi de ani,

un studiu, pe care nu-l făcuse la douăzeci și cinci. Viața și omul n-au nicio valoare pentru anumiți măgari din medicină.

DR. IEȘEANU : Mă rog, întii știința și apoi bolnavul...

DR. POP : Poftim imbecilitate.

DR. IEȘEANU : Te rog să-ți retragi cuvintele...

DR. POP : Parcă dacă mi le-aș retrage s-ar schimba ceva la dumneata ?

(O bătaie în ușă : Doamna Robert.)

SCENA 3

Aceiași, Doamna Robert

DOAMNA ROBERT *(sfioasă și precioasă)* : Îmi dați voce... E nouă și un sfert, și domnul profesor fixase orele opt pentru consult. Trebuia să mai vie și domnul doctor Scarlat, doctorul Drîngă și încă doi-trei domni profesori. E marele consult.

DR. POP : Sărut mîna, doamnă. Permiteți să vă prezint pe doctorul Haralamb, care vine pentru întîia oară.

DOAMNA ROBERT : Sint din ce în ce mai neliniștită și, din nefericire, încep să nu mai înțeleg nimic. — Bună ziua, domnilor doctori.

DR. ROZEANU : Să-sărut mî-mîna, ce ma-mai fa-faceți ?

DOAMNA ROBERT *(fără să-i dea atenție)* : Aș spune prea puțin, dacă aș face constatarea că domni doctori sint în complet dezacord. Îmi era frică de moarte. Acum mi-e frică de medicină. Intrînd pe ușă, ce-am auzit m-a edificat. Ce faceți, domnilor doctori ?

DR. ROZEANU : To-tocmai vrea-vream să-să știu și-și eu...

DR. IEȘEANU : Vă rog, doamnă, familia niciodată nu trebuie să ia parte la controversele medicale. Sint lucruri care nu pot fi înțelese de oricine.

DR. POP : V-au căzut, poate, în mînă, vrecodată, doamnă, rețetele domnilor doctori. Sint misterioase. Știința nu e pentru familie, pentru bolnavi, pentru vulg.

DOAMNA ROBERT : Dialogul domniilor-voare, domnilor doctori, nu prea am impresia că seamănă a controversă.

DR. POP : Controversa e o vorbă de teologie, pentru mascat incapacitatea noastră, doamnă. Ce face bolnavul, doamnă ?

DOAMNA ROBERT : Începuse iar să se vaiete, i-a administrat sora o seringă cu morfină, și parcă s-a mai potolit.

DR. IEȘEANU : Foarte bine. Morfina i-am prescris-o eu.

DR. POP : Ești încîntat de efect ? De

șase luni, decind ia seringă și morfină, a slăbit la jumătate.

DOAMNA ROBERT : Sint scufundată în cea mai neagră deziluzie și cel mai negru întineric. (*Dezolată.*) Nu-mi dă nimeni, domnilor doctori, o mână de ajutor. Iată ce am ajuns : să cerșesc și ajutor. (*Uitându-se la Dr. Ieșeanu.*) Ce am făcut în atita timp, domnule doctor, dacă trebuie s-o luăm de la început, tocmai cînd mi-e groază să-mi dau seama că ne dă tircoale sfîrșitul ? (*Disperare și totuși ținută orgolioasă.*)

DR. POP : Nici razele nu au avut niciun rost.

DR. ROZEANU : Cu-cum nu-nu-nu au avu-vut ni-niciun ro-rost ?

DR. IEȘEANU : (*mindru*) : 'Tot ideea mea a fost.

DR. POP : Te și fălești...

DR. IEȘEANU : Ce vrei să spui ?

DR. POP : Ai mai întrebă de cîteva ori. Am vrut să spui exact ce-am spus.

DR. IEȘEANU (cître Doamna Robert): Toți domnii profesori care au prezidat consulturile au adoptat tratamentul și părerile mele.

DR. POP : Lene de gîndire și poate și absență de așa ceva. (*Brusc.*) Doamnă, mai aveți în casă morfină ?

DOAMNA ROBERT : Avem un raft întreg. Toate formele de morfină. Fel de fel de etichete, fel de fel de ambalaje, fel de fel de pseudonime, cu nume de cofetărie. O cutie era bună la opt dimineța, la zece nu mai era bună și trimiteam după alta, care înceta să mai facă efect, peste o jumătate de ceas. Mii de otrăvuri au fost încercate. Avem o cameră plină de sticle, de prafuri, de borcane, de tablete, o adevărată farmacie.

DR. POP : Domnul Robert doarme ?

DOAMNA ROBERT : Nici nu doarme, nici nu-i trează... Stă cu limba afară, și sora i-o udă cu un tifon înmuiat în apă... I s-a dat și scopolamină. Dar să-l auziți ce spune, te ia groază, domnule doctor... vorbește cu un nebul... azi m-a întrebă dacă mai fumez cu pipa. (*Schițează un plîns.*) Sint disperată, domnilor doctori.

DR. POP (vroind să iasă spre odaia bolnavului): Mă duc să-l văd ce face.

DR. IEȘEANU (îi aține calea): Pină nu se completează consultul, nu trebuie vizitat bolnavul...

DR. POP : Bolnavul a devenit proprietatea domnului doctor și nu-i mai aparține nici familiei... Pofștiți cu mine, doamnă Robert... (*les Dr. Pop și Doamna Robert.*)

SCENA 4

Aceiași, fără Doamna Robert și Dr. Pop

DR. IEȘEANU : Doctorul Pop la toate consulturile face opinie separată și se opune la orice tratament. A îndispus pe toți domnii profesori...

DR. HARALAMB : Poate că o fi avînd dreptate.

DR. ROZEANU : Da-dacă n-ar fi-fi a-atît de în-gim-gim-fat ar fi do-doc-tor bu-bu-bun.

DR. HARALAMB : Domnul doctor Rozeanu confundă sentimentele contrarii. Cît privește pe medici, sint întodeauna de făcut rezerve. Nici doctoratul nici catedra nu conferă capacitați și infailibilitate.

DR. IEȘEANU : Dar cînd șase, șapte, opt specialiști sint de aceeaș părere, e necuviincios să nu te raliezii la ea.

DR. PREDĂ : Vezi, asta-i toată chestiunea : ceea ce numești dumeata cuviință e oportunitate. Dacă e în joc viața unui bolnav, să fii numai binecrescut, sau servil, ca să-i plăci profesorului, care, asigurat de o tăcere la toate greșelile lui, te va chema la toate consulturile la care-i invitat, e o asociație la consecințe.

SCENA 5

Toți din scena 3, Marieta

DR. POP (intrînd) : L-am găsit într-o stare de decompunere revoltătoare. Bolnavul e pus în agonie cu forța și în stare de timpenie permanentă. Dacă mai continuă cu morfina, mai are de rezistat zece zile.

DR. IEȘEANU : Vă luați o responsabilitate gravă, doctore...

DR. POP : Mi-am luat-o înaintea de a te rosti dumeata...

DR. HARALAMB : Doctorul Pop și-a făcut o reputație de sceptic. Dar știe să fie și hotărît.

DR. POP : Nenorocitul are o vitalitate de taur, dacă a rezistat la toate demențele medicale aproape de un an întreg... Știți ce a înghițit cu gura, cu mușchii și cu vinele lui acest om ? Dovadă demonstrativă că viața nu vrea să cedeze. Îl găsii într-un hal nemaipomenit...

DR. HARALAMB (ia telefonul): Ce număr are Scarlat ?

DR. POP : M-a întrebă, cînd am intrat la el, dacă prefer pipele de porțelan pipelor de lemn. Era în halucinarea morfinei.

DR. HARALAMB (il caută în carte și face numărul): Alo !... Bună dimineța, domnișoară Vera. A trecut de nouă și jumătate, și consultul trebuia să aibă

loc la opt fix... Mai așteptăm?... Da... Serios?... Lasă-le încolo de presimțiri... Sărut mîinile... *(Pune telefonul în furcă. Tare.)* Are o pană de cauciuc și bara de direcție ruptă. *(Aparte, către Dr. Pop.)* Vera avea o presimțire... Și s-a rugat să i se întîmple lui Scarlat un accident pe drum... Faptul că accidentul s-a și întîmplat verifică în mîntea ei că presimțirile îi sînt întemeiate... Nu știi ce m-a rugat? Să facem consultul fără el și să-l punem în fața faptului împlinit.

DR. POP: Mi-e milă de ea, săraca. Se ferește de contactul fatalității.

DR. HARALAMB: Scarlat nu merită o asemenea femeie... Numai canalele au noroc.

(Dr. Pop are o idee. Se întoarce în camera bolnavului și se aude un zgomot de sticlărie, aruncată într-un vas.)

DR. ROZEANU: E-este foa-foarte tîrziu... Dar u-u-unde s-a-s-a du-dus doc-doctorul Po-Pop?

DR. POP *(intră strigînd)*: Aruncați-mi toate ticăloșiile astea la gunoi. Eu am și început consultul suprimînd morfina... Intrăm într-o fază nouă. *(Către Dr. Ieșeanu.)* Sper, domnule doctor, că nu o să-i aduceți morfina pe subt ascuns. Vă atrag atenția că glumesc foarte des, dar nu absolut întodeauna.

DOAMNA ROBERT *(intră speriată de ce s-a făcut)*: Vai, ce-ați făcut domnule doctor? Ce ne facem acum fără morfina? Ce-or să zică domnii profesori?

DR. POP: Nu vă îngrijorați, doamnă. Să vă explic mecanismul, ca să înțelegeți toată gravitatea situației. Medicii s-au încurcat în diagnostic și, ca să scape cu fața curată, țin bolnavul flămînd și adormit de cîteva luni. Pe de o parte îi suprimă durerile, și pe de alta îl trag ușor din pat în mormînt. Luați de scurt, medicii vor răspunde că și-au făcut datoria. Eu, doamnă, nu-mi înțeleg datoria așa...

DR. IEȘEANU: De ce ați aprobat pînă acum tratamentul?

DR. POP: Te furiezi și după mine, doctore Ieșeanu? L-am dezaprobat. Ați avut grije să mă puneți pînă acum într-o minoritate odioasă și am acceptat... E vorba de viața unui om, doctore... Nu te atinge teama?... Știi dumneata ce e viața, ca să-ți permiți să te joci cu ea? Ai vrea să și surîzi, nemernicule?...

DR. HARALAMB *(tare)*: Foarte bine! *(Intră Marieta.)*

DOAMNA ROBERT: S-a sculat domnișoara?

MARIETA: Fi așteaptă pe domnii profesori jos în hol... Poștiți, vă rog, și dumneavoastră jos. *(Iese.)*

DR. POP: Nu putem vorbi și noi cu domnișoara?

DOAMNA ROBERT: Ba da. *(Strigă din ușe.)* Sanda! Vreau să monter un peu?

SANDA *(de jos)*: Oui, maman...

DOAMNA ROBERT *(se întoarce)*: Ar fi venit ea fiți sigură, încă demult, dar s-a jenat.

SCENA 6

Doctorii, Sanda

SANDA *(foarte gătită, cu buzele și unghiile foarte roșii. Protocolară)*: Nu domnilor. N-am vrut să turbur discuțiile dumneavoastră științifice. Nu vă deranjez, domnilor profesori?

DOAMNA ROBERT: Pe mine vă rog să mă scuzați. *(Iese.)*

DR. POP: Cu toată imensa plăcere a medicilor de a se auzi chemați profesori, niciunul din noi nu e «domn profesor», domnișoară. *(Sanda se uită la Dr. Ieșeanu.)* Domnul doctor suportă bine titlul, dar nu-l va avea decît mai tîrziu. Mai trebuie să opereze cîteva tumori la creier, sau tumorete, și să scrie și un volum, nu, evident, despre rezultate, dar despre tumori. Asta o să fie mai lesne.

(Dr. Ieșeanu dă să spuie ceva, dar n-are elan.)

DR. ROZEANU *(care nu vrea să scape prilejul de a se arăta înformat)*: Ce-cea-ce-a ce-i ma-ma-mai co-con-fu-fuz, domnișoară, e tu-tu-moarea difuză...

DR. IEȘEANU *(bucuros)*: Foarte exact.

DR. POP: Dar asta nu ușurează diagnosticul dumatile. Doctorul Rozeanu a spus așa, o vorbă, în loc de o anecdotă.

SANDA: Mi se pare că au venit, în sfîrșit, și ceilalți domni doctori.

DR. POP: Ziceți-le «domni profesori», domnișoară, cum ați început.

(Uci, pe scară. Intră Marieta și patru doctori: Prof. Ariton, Prof. Știubei, Dr. Drîngă, Dr. Scarlat.)

MARIETA: Au venit domnii profesori *(Iese.)*

(Sanda primește.)

SCENA 7

Dr. Pop, Dr. Haralamb, Dr. Preda, Dr. Ieșeanu, Dr. Rozeanu, Prof. Ariton, Prof. Știubei, Dr. Drîngă, Dr. Scarlat, Sanda

PROF. ARITON *(mască rece, zbircituri de la ochi la bărbie, figură ca de piele-roșie, gură strînsă, ochi adormiți, pă-*

rul *voșpit spălăci*): Ce mai șansă!
Ne așteptați demult?

DR. POP: Tocmai de două ore în cap.
Domnișoară, permiteți să vă prezint doi
domni profesori: domnul profesor Ar-
iton, genialul chirurg... (*Face cu ochiul.*)

PROF. ARITON: Tot nu te-ai mai lă-
sat?...

DR. POP: Și domnul profesor Știubei,
marele specialist de boli nervoase, o
somită!

PROF. ȘTIUBEI: Sărut mîinile... Am
onoare să vă salut...

DR. POP: Dumnealui e domnul doctor
Dringă, și domnul doctor Scarlat.

SANDA (*către Dr. Scarlat*): Ce fericită
sînt, domnule doctor... V-am auzit la
două conferințe. Admirabil! N-ați mai
fost la noi...

DR. SCARLAT: Regret că această plă-
cere pentru mine a trebuit să fie în
coincidență cu o mare suferință pentru
dumneavoastră.

SANDA: Vă mărturisesc că eu am cerut
să fiți invitat mai demult. Cu mult
înnainte de a se agrava starea de boală
a tatei. Nu știu de ce, am încredere
în măiestria dumneavoastră.

DR. SCARLAT: Vă mulțumesc, domni-
șoară, dar, dacă nu e ajutată de rezis-
tența bolnavului, medicina e de prisos.

SANDA: Cu toate acestea, încrederea nu
m-a părăsit...

DR. SCARLAT: Boala s-a învechit... Să
vedem ce mai rămîne de făcut.

PROF. ARITON (*către Sanda*): Iată ce
spune doctorul Ieșeanu, că e incontestabil
tumoare.

DR. ROZEANU: In-incontestabil.

DR. SCARLAT: Știm tot ce s-a dia-
gnosticat pînă azi...

PROF. ARITON: Atunci, care-i conclu-
zia celui de al șaselea consult?

DR. SCARLAT: Se impune o examinare
din nou, făcînd abstracție de tot ce
s-a făcut pînă-acum.

PROF. ARITON: Odată ce avem antece-
dentele, bine precizate de atîtea con-
sulturi, profesorii Manu, Teodorian,
Popescu, Badea, cred că situația pre-
zintă toate garanțiile dorite.

PROF. ȘTIUBEI: Păreră mea este că
situația e foarte clară.

DR. SCARLAT: Desigur că autoritatea
domnilor profesori constituie mai mult
decît o garanție... Cu toate acestea, dacă
socotiți...

PROF. ARITON: Păi, nu ne-am înțeles
pe drum să nu schimbăm nici califica-
rea nici tratamentul?... Pierdui două
ore, sînt în întîrziere, și la zece și j-
umătate trebuie să-l văd pe ministru...

PROF. ȘTIUBEI: Da, da, și eu sînt
foarte grăbit.

DR. POP: Îmi permiteți, domnule profe-
sor, să mă bag și eu unde mă pri-
vește. Al șaselea consult ați decis să
fie un simplu biurou de înregistrare?

(*Tipă bolnavul, trezit din ultima doză
de morfină, și apare sora îngrijitoare.
Sanda pleacă în camera bolnavului.*)

SCENA 8

Aceiași, Sora îngrijitoare

SORA ÎNGRIJITOARE: Domnule profe-
sor, nu mai am morfină...

DR. POP: Într-adevăr, am dat ordin să
fie suprîmată și am sfîrșit toate fio-
lele cu mîinile mele.

PROF. ARITON: Cu avizul cui?

DR. POP: Cu propriul meu aviz. (*Le
semnul lui Pop, sora îngrijitoare iese.*)
Priceperea domnilor profesori și doc-
tori vrea să omoare pacientul cu mor-
fină. A ajuns o scîndură.

PROF. ARITON: E un act de indepen-
dență pe care eu unul nu-l pot cali-
fica.

DR. IEȘEANU: Eu m-am opus...

DR. POP: Slugărnicia s-a opus, nu
dumneata, domnule Jigodie...

DR. IEȘEANU: Cum îți permiți?

DR. POP: Știi ceva și mai nou, dom-
nule profesor? Eu vă recuz! Nu vă
recunosc dreptul să prezidați o adu-
nare de medici care numără cîteva
competințe... Și te recuz și pe dum-
neata, doctore Ieșeanu... (*Prof. Ariton
și Dr. Ieșeanu se uită consternați la
cei alți doctori, care tac.*) Nu mai aș-
teptați să vă ia cineva apărarea. Sper
că ați înțeles... Vom ține consultul fără
dumneavoastră.

PROF. ARITON: Cîtă impertinență!

DR. IEȘEANU: Nemaipomenit.

DR. POP (*Sandeii, care se întorc de la
Domnul Robert*): Domnișoară, domnul
profesor așteaptă onorariul pentru oste-
neală că ne-a făcut să-l așteptăm două
ore... Domnul doctor Ieșeanu are un
cont la dumneavoastră... Binevoiti, vă
rog, să le faceți cunoscut că vor primi
plata la domiciliu...

(*Sanda, confuză, nu înțelege nimic, se în-
clină, și cei doi doctori se retrag de-a-n-
duratele.*)

PROF. ARITON: Dumneata nu ne ur-
mezi, domnule profesor Știubei?

PROF. ȘTIUBEI (*suride și la unii și la
alții, îndatoritor, dar nu se mișcă din
loc*): Eu o să mai rămîn puțin.

PROF. ARITON: Nici dumneata, doc-
tore Scarlat?

DR. SCARLAT (*oportunist*): Trebuie să-mi dau seama prin mine însumi.
PROF. ARITON: În asemenea împrejurări se dau pe față sentimentele adevărate. O să-i comunic și ministrului.
DR. POP: Ați putea face o comunicare și la Academie.
PROF. ARITON: Obraznicule! (*Pleacă.*) (*Ies Dr. Ieșeanu, Dr. Botea, Dr. Filip; Sanda îi conduce.*)
DR. POP (*către Dr. Scarlat*): Te felicit, colega. Ai o simplitate de a te detașa de oamenii de care te-ai folosit!... Ți-am mai spus cindva că ai să ajungi departe.

DR. SCARLAT: Nu înțeleg.
DR. POP: Lasă, că te pricepi bine să nu înțelegi.

SCENA 9

Aceiași, fără Sanda, Prof. Ariton, Dr. Ieșeanu, Dr. Botea și Dr. Filip

DR. ROZEANU: Du-du-pă cît se-se-ve-de ro-ro-lu-rile s-au cam inve-ver-versat.

PROF. ȘTIUBEI: Ai operat o execuție magistrală... și merită... O să te provoace la duel.

DR. POP: Curajul de chirurg al domnului profesor Ariton nu merge chiar pînă acolo. E spadasin numai cu adversarii de subț cloroform.

(*Bolnavul strigă mai tare.*)

PROF. ȘTIUBEI: Eu mă voi comporta ca un asistent și camarad. Ai luat conducerea consultului, du-o pînă la capăt.

DOCTORII: Foarte natural.

DR. ROZEANU: F-f-foarte na-na-tu-tural.

DR. POP: Nu încape nicio distribuție de roluri, domnilor colegi. Vom face examenul detaliat împreună. Poștiți.

(*Medicii trec în vestibul, spre camera bolnavului. Intră Marieta, adună scrumierele și deschide ferestrele.*)

SCENA 10

Sanda, Marieta

MARIETA: Care vă place, ăla care vă căuta din ochi?

SANDA: Da... dar îmi place acum și celălalt, care l-a dat pe profesor afară... Ce frumoasă energie!... Entre les deux, mon coeur balance...

MARIETA: Nu mai spuneți așa, domnișoară, că nu pricep nimic. Mie mi-ar

plăcea toți, afară de ăla care merge legănat și are guturai. E damblagiu rău...

SANDA: Doctorul Drîngă?

MARIETA: Dracu știe cum îl cheamă.

(*Se rcașează scaunele și se reîmprospătează aspectul salonului. Se mai îndreptează un tablou sucit. Notele de pian căzute jos, le reîntocmește Sanda.*)

SANDA: Au scotocit în toate domniile... la să le așezăm la loc, Marieta...

SCENA 11

Sanda și Marieta. (*Cîte doi doctori vin și se duc*) Dr. Drîngă și Dr. Haralamb (*se întorc singuri din camera bolnavului în salon*)

DR. DRÎNGĂ (*vine șoldiu, indecis și distrat*): De unde să aibă cancer, colega? Ii e infectată bășica.

DR. HARALAMB (*uimit*): Cum ți-a venit ideea cu bășica, domnule doctor?

DR. DRÎNGĂ: Dumneata ce crezi?

DR. HARALAMB: Nu pot să mă pronunț.

DR. DRÎNGĂ: Atunci are ulcer la stomac.

DR. HARALAMB: Altă idee ciudată!

DR. DRÎNGĂ: Dacă nu e bășica, nici ulcerul, atunci e ficatul.

(*Dr. Drîngă și Dr. Haralamb se întorc în camera bolnavului.*)

SANDA (*către Marieta*): E cam într-o ureche. Mi s-a mai spus.

MARIETA: Atunci de ce l-ați mai chemat?

(*Marieta și Sanda ies. Se întoarce iar Dr. Drîngă însoțit de Dr. Rozeanu.*)

SCENA 12

Dr. Drîngă, Dr. Rozeanu

DR. DRÎNGĂ (*strănută*): Ce guturai! Dumneata nu crezi că are tumoare?

DR. ROZEANU: În ra-di-di-ogramele me-me-le parcă e-erra o-o umbră... În cea dintîia. Pe-pe urmă n-a n-a mai f-f-fost. (*Îi fluieră nasul.*)

DR. DRÎNGĂ: Are ceva în șira spinării...

(*Se aude vâietîndu-se bolnavul.*)

DR. ROZEANU: Nu-nu se ve-ve-de ni-ni-mic!

DR. DRINGĂ: Bag mîna-n foc că e tubercul.

DR. ROZEANU (*mirat*): Tu-tu-tu-bercu-cu-los? (*Pleacă.*)

(*Dr. Dringă dă să iasă. Intră Dr. Fotea.*)

SCENA 13

Dr. Dringă și Dr. Fotea

DR. DRINGĂ: N-am avut plăcerea să te cunosc pînă azi... Spune-mi ce crezi, scapă, ori dă ortul popii?

DR. FOTEA: Nu mi-am pus această întrebare.

DR. DRINGĂ: Atunci, ce întrebare ți-ai pus? (*Caută împrejur și la subsuoară.*)

DR. FOTEA: Ați pierdut ceva?

DR. DRINGĂ (*scoate un termometru*):

Cînd am plecat de acasă aveam temperatură și vream tocmai să mă bag în pat. N-am putut să-mi pui termometrul pînă acum. Mi l-am pus pe al bolnavului. (*Se uită la termometru speriat.*) Ia uită-te pînă unde s-a suit! (*Se lasă pe un fotoliu.*) Mi-e foarte rău. S-ar putea să nici nu iau parte la consult.

DR. FOTEA (*care a examinat termometrul*): E normal: 36 cu 5.

DR. DRINGĂ: Glumești? (*Îi ia termometrul din mîna și citește.*) Mi-a venit inima la loc... (*Îi întinde mîna.*) Totuș nu ți se pare că-mi arde mîna? Cînd eram mic nu era termometru, și mama ne lua temperatura cu palma (*Are un suris de amintire.*) Dumnezeu s-o ierte. Aș vrea să mai fiu «mic», doctore.

DR. FOTEA (*dîndu-se îndărăt*): Îmi place că sînteți sentimental.

(*Doctorii ies.*)

SCENA 14

Dr. Scarlat, apoi Sanda

(*Dr. Scarlat intră cu planșa de radiografie și graficul, căutînd din ochi pe Sanda. Intră Sanda.*)

DR. SCARLAT: Vream să mă izolez un moment. Dincolo vorbește toată lumea odată.

SANDA (*așează ultimele scaune deranjate*): Nu face nimic, domnule doctor. Putem lucra amîndoi. (*Acest «amîndoi» de intimitate îi place doctorului Scarlat. Sărînd un grad de protocol.*) Dumneata îți examinezi dosarul dumitale, și eu o să isprăvesc numaidecît.

DR. SCARLAT: Văd că vă place ordinea, domnișoară.

SANDA: M-aș fi așteptat să le placă și doctorilor mai mult. Mi-au umblat în note și le-au lăsat risipite. Parcă veniseră pentru altceva.

DR. SCARLAT: Să nu-i trageți la răspundere pe toți, domnișoară. Vinovatul trebuie să fie doctorul Fotea, care-i muzicant.

SANDA: Am mai auzit... Doctori muzicanti, doctori pictori, doctori poeți... Nu ți se pare că e greu să duci o singură meserie, necum cîte două-trei? În ce ești savant și în ce ești diletant? A mai fost la noi un medic care-și lăsase barbă... Voia să semene cu Cristos. Vorbea în parabole, zicea că tata trebuie să aibă limbrici și i-a citit versuri.

DR. SCARLAT (*obsecvios*): S-a ivit iar o controversă, de data asta asupra acestei radiografii. Părerile sînt împărțite. Profesorii văd într-un fel, și medicii ceilalți într-altfel.

SANDA: Dar viitorii profesori?

DR. SCARLAT: Permiteți-mi să nu mă privească aluzia.

SANDA: M-am informat: ești un mare ambițios, și orgoliul dumitale tăcut se străvede. Ești destinat să ajungi de parte. Însă trebuie întîi să ne ocupăm serios de tata. Îți pun în vedere, doctore, că singurul lucru care mă interesează acum e sănătatea lui. Trebuie să-l pui pe picioare. Nu mai ascult de nimeni și de nimic, și sînt în stare să provoc și scandal. Poate ai auzit și dumneata că sînt o «aventurieră». Primeesc epitetul și-l subliniez. Să vorbim deschis. Am pus ochii pe dumneata mai demult și am insistat să ieși parte la celelalte consulturi. Știi cine s-au opus? Profesorii care te-au invitat azi. Nu mai puteau să refuze: am pus piciorul în prag. Facem un contract. Ce mi-e mai scump pe lume e tata. Fă-mi-l sănătos; în schimb, îți dau cel mai mare onorar cu putință: averea mea. Sînt cea mai bogată fată din țară. Te cumpăr. Îmi dau seama cu cine vorbesc. Ești un medic eminent, dar un om calculat cu cruzime. (*Glumind cu haz.*) La Londra aveam o panteră și dormea în cameră cu mine. Socotește, cumpănește și joacă-ți destinul. Ești ultima mea speranță și nu sînt obișnuită să pierd. Conflictul dintre medici a confirmat toate bănuiele mele. Așa că, te rog, nu mai vorbi de controverse. Dar dacă din întîmplare șovăi și dumneata, dacă ții să măgulești opinia profesorilor, cu

toată părerea de rău, consider consultul de prisos și prezența dumitale aici inutilă. (Sanda iese, lăsând pe doctorul Scarlat impresionat.)

SCENA 15

Dr. Scarlat

DR. SCARLAT (*cade pe gânduri*): Mă așteptam la un roman sentimental și la o introducere lungă și ocolită, și a ieșit o afacere. Afurisită muiere! Ce stăpînire! Ce rasă! Totul telegrafic și instantaneu. Să plec? Să rămii? Să mă angajez? Am senzația că intru într-o furtună și că mă duce vijelia. Mă strivește miliardul ca o mașină uriașă, care mă apucă și mă trage în dinții ei. Și totuși sînt ispitit. Trebuie să aleg între cotețul de găini de la țară și admirabila ticăloșie care mă cheamă să joc în hora ei cu picioarele frînte... Guță, Guță! Tu te-ai născut sărac și disciplinat, dar ce diavol te împinge în flacăra mare a splendorilor minci-noase? Mi-e frică și-mi place! Haide! Nu lăsa să-ți fugă pe dinainte expresul, căci o să rămii să-ți faci drumul într-o căruță cu calul beteag. Ori una, ori alta! Haide! De altfel, piedica principală a răsturnat-o doctorul Pop, și, la urma urmei, dacă lucrurile vor lua o anume întorsătură, atitudinea mea rezervată nu va fi trasă la răspundere de profesori. Ruptura cu Facultatea îi aparține lui. Rămîne să aprob tratamentul, nu-l voi dezaproba. Incontestabil, Pop e un medic adevărat, medicul care vindecă. Profesorii nu-i ajung nici la degetul mic, și de aceea e primejdios și indezirabil. El nu merge pe două drumuri, refuză corupția, și între noi e un ciumat. Voi păstra și fața de le rezervă care nu compromite, în cazul în care dă greș. Dar n-a dat greș niciodată. Și nici n-am să mă tem aici de concurența lui. E înșurat și are doi copii și își iubește familia ca un nerod. N-are superioritatea indiferenței și abilității. E unul din acei oameni care s-au ridicat de jos cu prețul unor strădănii de necrezut. Crede fanatic în misiunea medicului care își face din viață o perpetuă datorie și un sacrificiu. E un cinstit cam naiv. N-o să ajungă nici profesor, și todeauna o să-i lipsească un automobil, un șofeur în uniformă și o casă strălucită. Dacă-și simte clientul sărac, îi refuză onorariul, și se duce prin toate mahalalele infecte, la orice oră din noapte, își murdărește pantofii în toate noroaiele, se duce cu

tramvaiul și pe jos, și mai lasă și bani pentru rețetă, pe colțul mesii, cînd pleacă. Mi-e groază de asemenea clientelă... Domnișoară Sanda, sînt servitorul dumitale! (*Rupe graficul și radiografia în patru și le azvîrle cît colo.*)

SCENA 16

Dr. Scarlat, Dr. Drîngă

DR. SCARLAT: Le detest.

(*Intră Dr. Drîngă.*)

DR. DRÎNGĂ: Tot eu am dreptate: dacă nu e bășica e ficatul, dacă nu e ficatul e plămînul, și dacă nu e plămînul să știi că e ulcer. Dar trebuie să fie bășica, dacă nu e ficatul...

DR. SCARLAT: Eu cred că diagnosticul dumitale, domnule doctor, e cel mai just.

DR. DRÎNGĂ: Păi, așa se manifestă tumoarea la creier? Ce naiba! Nu vreau să mă laud, colega, dar am un instinct al diagnosticului și o intuiție medicală excepționale! Dacă-mi lipseau, învățam electricitatea, pentru care iarăș am predispoziții. Cine crezi că repară soneriile acasă? Eu.

SCENA 17

Aceiași, Dr. Rozéanu

DR. SCARLAT: E foarte adevărat... Natura dă uneori predispoziții care ar putea să pară contrarii.

DR. DRÎNGĂ: Și după părerea mea nu sînt cîtuș de puțin contrarii, se armonizează.

DR. SCARLAT: Sînt convins.

DR. DRÎNGĂ: Uite, eu m-am simțit atras nu numai de medicină și electricitate, dar și de sculptură. Cred că dacă m-aș fi ținut așa fi ajuns și un mare bariton. Eram în stare, de dragul opere, să nu mă mai scol de pe scaun nici cînd pleca toată lumea și rămînea sala goală... Așa de mult mi-a plăcut.

DR. SCARLAT: Dar din nefericire trebuie să îngrijim de bolnav.

DR. DRÎNGĂ: Vreau să-ți mai spui dumitale un secret, pe care nu-l-am mai spus niciodată... Văd că mă înțelegi!... Cînd a fost să mă înșor îmi plăceau patru fete, și știi de ce m-am înșurat cu Aneta? Fiindcă e singura căreia nu i-am greșit adresa cînd i-am scris... Vezi ce e soarta! Odată am scris, într-o seară, trei scrisori și trei plicuri,

și cînd le-am lipit am amestecat scrisorile.

(*Intră Dr. Rozeanu.*)

DR. ROZEANU: Ai lu-lu-lu-at ra-ra-diografia. Dă-mi-o îndă-dă-răt. E ne-ne-vo-vo-ie di-dincolo de-de ea.

DR. SCARLAT: Ia-o de colo.

DR. ROZEANU: Ce-ce-ce-ai fă-fă-cu-cut, ne-ne-no-no-ro-ci-ci-tu-le!

DR. SCARLAT: Dați-ne odată pace cu caraghiozlicurile astea! Fotografii peste fotografii, grafice peste grafice, analize peste analize, și omul moare cu zile. După zece ani de medicină, văd că mi-am ales o știință falsă.

(*Intră Dr. Fotea, care a auzit ultimele cuvinte.*)

SCENA 18

Aceiași, Dr. Fotea

DR. FOTEA: O să-ți citez cea mai enormă cacofonie de la un examen de doctorat a fostului meu profesor, Grecescu, și cel mai mare adevăr medical: «Ieșiți din fabrică ca cărămizile». Aici e adevărul, domnule doctor. N-ajunge știința, mai trebuie și un talent înăscut, ca în muzică. Ce știință are mița, cînd își alege din iarbă tocmai medicamentul ce-i trebuie? Dar cerbii, care-si caută sarea să o lingă, și o găsesc în stînci?

DR. DRINGĂ: Ceea ce spuneam adineaori și eu. Colegul a mai pus pisica și cerbii. (*Strănută.*) Nu știu ce să mă fac cu atîta guturai.

SCENA 19

Medicii se întorc în salon, pentru consult; Marieta

DR. POP: Ați văzut? Bolnavul e nemîncat. N-a mai mîncat de un an de zile. Acum un ceas pulsul arăta cincizeci. I-am dat trei bucăți de zahăr cu sila și s-a urcat progresiv pînă la șaptezeci. Vasăzică, la cord, la creier, nimic! Starea de halucinare venea de la regimul de infometare, de la morfină, de la raze...

DR. ROZEANU: În niciun caz de la ra-raze.

DR. POP (*sună și vine Marieta; amenințător*): Adu-mi, te rog, pălăria domnului doctor.

MARIETA: Sint opt pălării la cuier.

DR. ROZEANU: E gri-gri și scrie pe dinăuntru: Ra-a-ze-le l-i-ics.

DR. POP: Adu-le pe toate. E spiritual

și în pălărie. (*Marieta aduce un braț de pălării. Dr. Pop caută.*) Asta e. (*O ia și o trîntește în capul doctorului Rozeanu, strîmb. Il ia de braț și-l dă afară.*)

DR. ROZEANU (*ieșind cu oarecare rezistență*): E-e-cești, cu-cu-cum să spui, un ca-ca-ma-rad fffă-fă-ră pre-pre-cedent...

DR. POP: O să-mi spui sfîrșitul poi-miine. (*Adresîndu-se celorlalți medici.*) Mai sint șapte pălării, domnilor colegi, își mai alege cineva vre una?...

DR. DRINGĂ (*insistent la ce se petrece, văzînd grămada de pălării*): Fetițo, îngrijește-mă și pe mine de o pălărie, că a mea s-a cam învechit, dar vezi să-mi pui deoparte una mai cafenie... Nevastă-mea zice că e culoarea care mă prinde mai bine. O iau în jurnal.

DR. SCARLAT (*jenat*): Poate că întrebarea e inutilă, de vreme ce ați luat direcția consultului.

DR. HARALAMB (*precizînd*): Și de vreme ce direcția colegului e acceptată în unanimitate.

PROF. ȘTIUBEI: Ca profesor, nu mă dau în lături să primesc prezidenția domnului coleg.

DR. HARALAMB (*către Dr. Fotea, în glumă*): Pălăria!

DR. POP: O să-mi permit să pui întrebări ca la jurați. Vă rog să răspundeți cu *da* sau *nu*. Fac un proces-verbal semnat de toți colegii prezenți.

DR. SCARLAT: Un consult cu proces-verbal e nemaiauzit, și semnăturile sint de prisos.

DR. POP: Pardon, doctore, inaugurăm un tratament și o eră nouă în medicină, care cere răspundere solidară. Cînd v-am oferit pălăria, m-am așteptat la obișnuitele dumitale reticente și la atitudinile duble.

DR. SCARLAT (*diminuat*): În definitiv, sîntem de acord.

DR. POP: Bolnavul nostru a fost obiectul a cinci consulturi?

DOCTORII: Da.

DR. SCARLAT: Eu particip la unul, și nu sint în curent cu celelalte.

DOCTORII: Acesta e al șaselea.

DR. SCARLAT: Da. Au fost cinci consulturi, și cel de față e al șaselea.

DR. POP: Domnul Robert a avut patruzeci și doi de medici.

DR. SCARLAT: N-am de unde să știu.

DR. POP: Mi-a dat lista lor domnișoara Robert. O am aci.

DR. SCARLAT: Indubitabil.

DR. POP: Din toți acești colegi, șase au fost profesori. Nu socotim pe domnul profesor de față, care s-a raliat la teza noastră. Au fost șase profesori?

DOCTORII : Da.

DR. DRINGĂ : Să mă ierte domnii colegi că n-am fost destul de atent. Mă gindeam acasă. N-ați vrea s-o luăm de la început ? (*Doctorii rid.*) Atunci nu mai am de adăogat nimic.

DR. POP : La instigația doctorului Ieșeanu, domnii profesori, întâi în confuziune, au adoptat diagnosticul cancer, tumoare, tumoretă, neoplasm, și toate consulturile au repetat diagnosticul lenei de gândire. E adevărat ?

DOCTORII : Da.

DR. SCARLAT : Nu-nu sî-sînt în curent.

DR. HARALAMB (*către Dr. Fotea*) : Rozeanu e contagios. (*Cu psihologie.*) Domnișoara Robert vă poate da informații exacte.

DR. SCARLAT : Da, perfect adevărat.

DR. POP : E adevărat că acordul dintre profesori a terorizat opinia fiecărui medic în parte și le-a interzis tuturor orice independență de judecată ?

DOCTORII : Da.

DR. SCARLAT : Cum asta ?

DR. POP : Foarte simplu. Cîtorva le-au refuzat și salutul. Pe ceilalți i-au notat pentru ostracizare. Ai putea să-ți dai cuvîntul de onoare că nu te-a pregătit și pe dumneata, domnule coleg, profesorul Ariton, pentru repetarea identică, într-al șaselea consult, a diagnosticului celorlalte cinci ?

(*Dr. Scarlat tace.*)

DR. HARALAMB : Secret profesional.

DR. POP : Constatăm toți de față că diagnosticul de pin-acum a fost stabilit de o parte cu reacredință, de cealaltă parte din servilism.

DOCTORII : Da.

(*Dr. Scarlat ezită.*)

DR. HARALAMB : *Da sau nu, doctore Scarlat ?*

DR. SCARLAT (*sec*) : Da.

DR. HARALAMB : Nu de alta, dar am fi în contradicție și cu domnișoara Robert...

DR. SCARLAT : Indubitabil.

DR. POP : Concluzie. Bolnavul e sănătos, a fost întreținut într-o stare de maladie confecționată, care, ajungînd treptat la demență, implica operația la creier, onorariu suplimentar, multe milioane. Apoi, venea dricarul. S-ar părea că, pe sub ascuns, între unii din frații noștri și dricari e o înțelegere de atît la sută. Dricarul preferat e informat despre moartea inevitabilă a clientului cu o zi mai înainte de ducerea la operație, și el va prezenta familiei prima ofertă de înmormîntare.

DR. SCARLAT : Trebuie să semnez ?

DR. FOTEA : Desigur, colega.

DR. HARALAMB : Crezi dumneata că n-am suferit destul, de pe urma pehli-văniei medicale ?

PROF. ȘTIUBEI : Vă cer scuze. Eu mă retrag. Am o indispoziție subită.

DR. POP : Notez, domnule profesor, în procesul-verbal și motivul și pretextul.

(*Prof. Știubei iese.*)

DR. FOTEA : Poate că nici doctorul Scarlat nu-i de părerea noastră.

DR. HARALAMB : El mirie nițel, dar iscălește azi tot ce vrei relativ la bancherul Robert.

DR. POP : Tratamentul adoptat de medicii consultului : alimentația.

DOCTORII : Da.

DR. FOTEA : Profesorul Știubei e deprins cu altfel de consulturi, cu ușa încuiată și cu interzicerea familiei de a se găsi prin apropierea camerei de consult. Medicii spun snoave cu femei, cite un ceas, două, și joacă și cite o partidă de poker. Dacă l-am fi căutat pe profesor, i-am fi găsit în buzunar un joc de cărți.

DR. HARALAMB : Și ca să-i faci todeauna plăcere profesorului cu care joci, trebuie să te aranjezi așa ca să ciștișge el.

(*Se aud voci în vestibul ; intră Marieta.*)

SCENA 20

Consultul. Doamna Robert, Sanda. Prof. Ariton, Prof. Știubei, Dr. Ieșeanu, Dr. Rozeanu

MARIETA : S-au întors domnii profesori.

DR. POP : Ce naiba !

(*Intră profesorii Ariton, Știubei, Dr. Ieșeanu, Dr. Rozeanu și, după ei, Doamna Robert și Sanda.*)

SANDA : Domnii profesori vor să-l mai examineze o dată pe domnul Robert, și să participe la consult.

DOAMNA ROBERT : Ce facem, domnilor doctori ? Mai țineți încă un consult ?

DR. POP : Domnii au plecat, eliminîndu-se singuri, și consultul s-a terminat. Al șaptelea consult, cei de față îl credem zadarnic, și cred că și familia e de părerea noastră.

SANDA : Le-am spus acelaș lucru și noi. Domnii profesori au protestat, afirmînd că cei care încep trebuie să și sfîrșească.

DR. POP : Sfîrșitul pe care l-au dorit

onorații domni profesori e anulat. Am dat noi acestei comedii medicale altfel de sfârșit.

DR. IEȘEANU: Incompetența are toate îndrăznelile.

DR. POP: De altfel bolnavului îi e mai bine.

DR. IEȘEANU: Nu se poate!

DR. HARALAMB: Mai ești și nostim, doctore. Tumoreta dumatăle s-a dezumflat.

DR. IEȘEANU: Imposibil.

PROF. ARITON: Văd că nici discipolul meu, doctorul Scarlat, n-are nimic de zis.

(Sanda țintește pe Dr. Scarlat.)

DR. SCARLAT: Bolnavului îi merge îndubitabil mai bine cu noul tratament.

DR. IEȘEANU: Nu există al doilea tratament. Există un singur și unic tratament. Dacă, prin imposibil, bolnavul se simte mai bine, asta înseamnă că tratamentul nostru a făcut efect.

DR. ROZEANU: Ra-ra-zele sînt su-suve-rane.

DR. IEȘEANU: Morfina s-a comportat, în cazul bolnavului, ca un tonic.

PROF. ȘTIUBEI: E ineclegant procedeu dumneavoastră. Trebuie să ascultați de profesori. *(Către profesorul Ariton și doctorii Ieșeanu și Rozeanu.)* Au semnat un proces-verbal pentru descalificarea noastră.

DR. POP: Ar fi momentul, domnișoară, să poștiți pe acești domni să ne lase să lucrăm.

DR. IEȘEANU: Familia Robert ne-a chemat pe noi și e mulțumită de felul cum ne-am făcut datoria. *(Voind să intimideze.)* Nu-i așa, doamnă Robert?

DOAMNA ROBERT: Știți, domnule doctor, vedeți... eu nu mă cam pricep: să vă răspundă mai bine fiica mea. Sînt cam ambarasată...

SANDA: Nu, domnule doctor, familia nu poate să vă facă această plăcere.

DR. IEȘEANU: De ce nu ne-ați spus nimic pînă acum?

SANDA: Pentru că vă spun acum. De cîte ori v-am propus un medic nou, ați refuzat. Fiecare din domnii profesori medici de față a fost prezintat de dumneavoastră drept incapabil.

DR. IEȘEANU *(dezechilibrat)*: N-am spus așa, domnișoară.

SANDA: Se poate că ați rostit alt cuvînt. Ideea e aceeași... Unul ignorant, altul necinstit, tilhar, sau cinic. Unul a fost excepțional: dumneavoastră personal.

DR. IEȘEANU: Am spus eu toate acestea?

SANDA: Nu fac decît să repet.

DR. IEȘEANU: Dacă aceasta este opiniunea dumneavoastră despre mine, nu știu ce mai caut aici.

SANDA: E tocmai ceea ce m-am întrebant și eu.

DOAMNA ROBERT: Sînt cu totul de acord cu fiica mea.

DR. IEȘEANU: Cu alte cuvinte, domnilor profesori, sîntem dați afară.

DR. POP: Pentru această concluzie v-ați întors? Era știută mai înainte.

DR. IEȘEANU: Dumitale refuz să-ți mai răspund.

DR. POP: Dacă nu vrei să mai răspunzi, fluieră sau joacă.

DR. IEȘEANU: Todeauna ai fost un obraznic neputincios.

DR. POP: Mi-aș permite să-ți ard o palmă peste gura asta proastă, dar ți-o administrez verbal, cu toate că nu se lipește tot atît de bine.

DR. IEȘEANU: Domnule!...

DR. ROZEANU: E fe-fe-fe-fenomenal.

PROF. ARITON *(solemn)*: Lucrurile ar putea să ia o întorsătură gravă, doctore Ieșeanu. De aia ne-ai adunat și ne-ai adus înapoi? Ne-ai spus că ne roagă familia să revenim. Credeai că nu mai găsim pe nimeni aici. Regretabil.

DR. IEȘEANU: Să vedeți, domnule profesor, eu...

DR. POP: E și falsificator. A ostenit ilustrele fețe medicale din nou. Scuzele lui, domnilor profesori! Domnișoară, acest domn medic v-a tratat părintele un an întreg, și aceste celebrități și-au asimilat procedeele dumisale. Îi puteți felicita pe toți.

(Se aude un zgomot în vestibul. Apare bolnavul, palid, răzimat în baston. Profesorii și medicii se sperie.)

SCENA 21

Aceiași, Domnul Robert (roade un măr)

DOMNUL ROBERT *(către toți de față)*:

Am cerut o friptură de o jumătate de oră și voi stați de vorbă.

(Sanda sare și îl sprijină.)

SANDA: Papă!

DOMNUL ROBERT: Fata tatii, lasă-mă să te sărut. A spus ea încă demult, că sîntem exploatați de niște șarlatani, dar n-a voit nimeni s-o creadă. *(Către Ieșeanu.)* Uite în ce hal m-ai adus, doctore!...

CORTINA

Conac luxos, la țară. Holul conacului.

SCENA 1

Marieta, șoferul Jean, argatul Radu (aduc geamantanele cu tot felul de etichete)

RADU: Păcat de geamantanele astea! Ce v-a venit să lipiți atâtea peticele pe ele, domnule șofer? (*Șoferul și Marieta rid ironic.*) Acum mă duc să le curăț la bucătărie.

JEAN: Te pomenești!

RADU: Ies numaidecât cu nițică leșie. Asta mică s-a dus jos numai cu scuipat.

JEAN: Te omoară domnul doctor! Dă-o-ncoa s-o lipim la loc. (*Argatul îi dă eticheta zbircită, și el o desface.*) Tocmai pe Monte Carlo ți-ai găsit să-l rupi?

RADU (*dă fuga în sufragerie și aduce repede o sticlă*): Dacă-i așa, s-o dezlipim și s-o lipim pe asta.

JEAN: Păi, ce scrie pe asta, zevzecule? Citeste: Jamaic Rhum.

RADU: Nu știu să citesc, dar nu-i totuna cum ziseși acum și cum ai zis adineaori?

JEAN: Asta e băutură, și cealaltă (*pedant*) o localitate celebră.

RADU (*n-a înțeles*): Zău?

JEAN: Unde se duc toți bogații din toată lumea și joacă la ruletă.

RADU: Ei, să fie-a dracului! Ce-o mai fi și aia, nenisorule, ruletă?

JEAN: Ori joacă la bacara.

RADU: Baclava! (*Izbucnește în ris.*) Ai auzit domnișoară? Joacă și la baclava!... (*Ride.*) Vino să-ți spui o vorbă la ureche...

MARIETA (*imitându-și stăpînii*): Imper-tinentule!

RADU (*pufnind din nou în ris*): Ce vorbe, domnule! Tare-i rău să fii necioplit. (*Ride de se prăpădește.*) Monte Carlo! Astea-s pe politică, Radule! (*Uorbind cu sine.*) Nu-s de nasul tău.

MARIETA: N-ai mai isprăvit odată?

RADU: Ai nițică răbdare, domnișoară, nu te mai holba așa la mine.

MARIETA (*acelaș joc*): Aș vrea să fii mai... expeditiv.

RADU (*scață geamantanul și leșină de ris*): Păi, de ce mă tot zgîndărești, dacă îmi dai atîta zor. Iar ai spus o năzdrăvnic.

MARIETA: Jean, omul ăsta cred că e nebun.

JEAN: E incult!

RADU: Nu vă mai astîmpărați?

MARIETA: Imbecilule!

RADU (*dă drumul geamantanelor și se așează între ele, ținîndu-se de burtă de ris*): Ei, poftim!

JEAN: Fă-mi plăcerea și te cară, cretinule... Lasă că le așezăm noi și fără tine.

RADU: Lasă-mă, domnule Jean, că mor de ris. Nu mă mai tot lua pe boierește. (*Iese rîzînd.*)

MARIETA: N-ai idee cît m-a iritat.

SCENA 2

Marieta, Jean

JEAN: La Monte Carlo, domnișoara a pierdut, într-o singură seară, un milion de franci francezi.

MARIETA: Cum sînt ăia, francii francezi?

JEAN: Sînt franțuzești.

MARIETA: Aha!

JEAN: În total, domnișoara a pierdut cinci milioane.

MARIETA: Nu-i mai zicem «domnișoară» decînd s-a măritat. Îi zicem «conița mică».

JEAN: N-am mai văzut așa măritiș. Dumnezeu să mă ierte. Doctorul se culcă într-un loc, și ea într-altă parte.

MARIETA (*informată*): Crezi că în lumea mare se culcă oamenii așa, într-un pat, ca la țară?

JEAN: Asta e! Odată ce sînt soț și soție, nu se mai ține socoteală.

MARIETA: Crezi dumneata!

JEAN: De exemplu, eu, cînd îți voi cere mina dumitale, nu o să mă mulțumesc, ca domnul doctor, numai cu ea.

MARIETA: Retrage-ți expresia, că te spun lui conașu.

JEAN: Cu conașul dumitale mă am foarte bine, decînd s-a însurat.

MARIETA: Ca mine cu conița.

JEAN: Mai bine, mult mai bine.

MARIETA: Dumneata, ce? Te-ai angajat de vreo trei luni. Noi sîntem în relații vechi... Știi tot ce face conița, îmi spune tot.

JEAN: Te-a pus vreodată conița să-l urmărești pe doctor?

MARIETA: Nu.

JEAN: Pe mine doctorul m-a pus s-o urmăresc pe conița.

MARIETA: Ce, e gelos?

JEAN : Știe, mi se pare, că trăiește cu altul.

MARIETA : Nici gând, domnule Jean. conita nu e «de-alea». N-o știe nimeni ca mine. E un model de femeie. (*Jean, apropiindu-se prin spate de juțineasă, o atinge la ceafă.*) Nu te apropia de mine !

(*Intră familia : în costum de voiaj : tinerii ; părinții : în haine de gospodărie : de braț : Domnul Robert cu Dr. Scarlat și Doamna Robert cu fiică-sa.*)

SCENA 3

Domnul Robert, Dr. Scarlat, Doamna Robert, Sanda

(*Femeile rămân dinaintea casei, uitându-se la flori, bărbații intră.*)

DOMNUL ROBERT : Era vorba de treizeci de zile, și ai stat patruzeci și cinci. O adevărată lună de miere. Credeam că fiică-mea nu se va putea obișnui cu căsătoria.

DR. SCARLAT : V-aș sfătui să nu vă schimbați credința.

DOMNUL ROBERT : E adevărat ?... Atunci...

DR. SCARLAT : Atunci, am stat atita vreme cât a vrut domnișoara. Nu m-am deprins încă s-o numesc «nevastă-mea».

DOMNUL ROBERT : Drept vorbind, e un cuvânt urit. Toată lumea zice «nevastă-mea». Fiicele mele îi plac cuvintele alese. Pesemne că, în intimitate, diapazonul vorbelor e mai scăzut decât în conferințe.

DR. SCARLAT : Când căsnicia e o Academie, înțelegeți că e greu.

DOMNUL ROBERT : Uite, mie nu mi-ar plăcea nici cuvântul «căsnicie».

DR. SCARLAT : Văd că e nevoie de un vocabular nou...

DOMNUL ROBERT : Între oamenii distinși...

DR. SCARLAT : Dar să trecem la altceva. Vasăzică, într-o lună și jumătate, tata-socru n-a mai avut nimic.

DOMNUL ROBERT : Zi-mi, te rog, altfel, chiar la persoana a treia...

DR. SCARLAT : Domnul Robert ?

DOMNUL ROBERT : Îmi convine... e numele meu...

DR. SCARLAT : Pină nu pierdem din vedere acest capitol, învățați-mă cum să-i zic și... doamnei Robert ?

DOMNUL ROBERT : E simplu : doamna Robert.

DR. SCARLAT (*afectat*) : Dar doamnei, soției mele ?

DOMNUL ROBERT : Cum îi va plăcea ei.

DR. SCARLAT : Poate că i-ar plăcea să i se zică «ducesă».

DOMNUL ROBERT (*rișind*) : Știi că n-ar fi prea nepotrivit... Are tot ce-i trebuie pentru asta... Regret că atunci când a fost cerută, în străinătate, am ascultat opinia ei... Fetele fac uneori greșeli... Dar, în sfârșit, a preferat un om de știință... Parcă te gindeai să-mi ceri amănunte despre sănătate. Totul funcționează ca un ceasornic. Nu știi cui să-i mulțumesc mai mult, dumatile, doctorului Pop, sau fiicei mele ?

DR. SCARLAT : Fiecăruia în parte, și tuturor deopotrivă. A fost nevoie de bun-simț, mai mult decât de medicină.

(*Intră Marieta cu o glastră cu flori.*)

DOMNUL ROBERT (*către Marieta*) : Arată-i domnului doctor apartamentul dumisale. (*Către Dr. Scarlat*) : Ți s-au aranjat trei camere foarte cochete, sug.

SCENA 4

Domnul Robert, Sanda și Doamna Robert. Intră în hol

DOMNUL ROBERT : Vino să te îmbrățișez cum trebuie. (*Îmbrățișare lungă.*) Fata scumpă a tatii ! Ție îți dătoresc viața, și viața mea e a ta. Ai petrecut bine ?

DOAMNA ROBERT : Todeauna originală. Și-a lăsat bărbatul peste tot locul la hotel și s-a plimbat singură.

SANDA : N-aveam nevoie de Cicerone. Peste tot am găsit câte o prietenă de altădată.

DOMNUL ROBERT : Pot să te întreb : Cum vă înțelegeți ?

DOAMNA ROBERT : Sanda, vreau să știu și eu cum o duceți împreună !

SANDA : Cît se poate de bine. El a vizitat spitalele, și cu curiozitățile. Dar nu mă întrebați ce v-am adus ? Ție ți-am adus un tablou Goya : să nu mă întrebi cît l-am plătit — cadou pentru domn cu gust. Ghici ce ți-am adus ție, maman ! Ia să vedem, poți să ghicești ? Dacă mă săruți, îți spui.

DOAMNA ROBERT (*o sărută*) : Nu pot să ghicesc, orice aș face.

SANDA : O pisică ! Vine cu trenul, cu însoțitor. Are ochi albaștri ca peruzeaua. E ca un ghem de mătase. Cu loarea castanilor ruginiți.

DOAMNA ROBERT : O pisică ! Mincă-o-ar mama !

SANDA : Două pisici, nu una.

DOAMNA ROBERT : Două pisici !

SANDA : Doamna și domnul... La pisici

Doamna Robert, Dr. Scarlat

sint pentru căsătorie completă. (Ride.) Poate că te interesează să-ți comunic că afacerile Băncii merg în toate orașele, pe unde am trecut, extraordinar. Cred că o să sosească un vagon de cadouri. Am primit atâtea vizite financiare, că m-am săturat. Dragă papă, nu ți se pare că acești mari specialiști care țin lumea-ntr-oagă de păr, sint, nu știu cum să zic, cam plictisitori?

DOMNUL ROBERT: Ai călătorit numai cu automobilul?

SANDA: Foarte des cu avionul. Mașina venea după mine. Dar ai observat că nu m-am întors cu aceea cu care am plecat?

DOMNUL ROBERT: Parcă e mai mare, într-adevăr.

DOAMNA ROBERT: Și parcă e de altă culoare.

SANDA: De trei ori mai mare, papă, și e roșie, mamă. Directorul Creditului Lyonez din Geneva mi-a trimis-o la hotel, în locul celeilalte, în momentul plecării, și nici n-am avut vreme să-i mulțumesc. De la Geneva la Paris am făcut o sută șazeci pe oră la volan. Zboară. Și se conduce ca un fulg!

DOAMNA ROBERT (strigă): Lasă-mă, că-mi vine rău!

DOMNUL ROBERT: Ți-am mai spus să nu faci viteză! E tot ce mă îngrijorează la tine. Dacă aș fi știut, la întoarcerea ta m-ai fi găsit bolnav de cord.

SANDA: Îți făgăduiesc să nu mai merg decât cu treizeci pe oră... E și mai plăcut. Și, ca să mă crezi, te pup. (Îi sărută.) E jurămînt! Tata înaintea de toate.

SCENA 5

Aceiași, Dr. Scarlat

DR. SCARLAT: Era să zic: ce bine e acasă!

DOMNUL ROBERT: Și nu-i așa de bine?

DR. SCARLAT: Rectific: ce bine e acasă la dumneavoastră!

DOAMNA ROBERT: Ești prea amabil. Dar, te rog, consideră-te în casa duminale.

DR. SCARLAT (către Sanda): Parcă ai vrea să pleci înapoi. Nu te duci să te schimbi, să iei o baie?

SANDA: Ba da, domnule doctor.

DR. SCARLAT: Nu mă mai scoate din «doctore» și din «domnule doctor».

SANDA: La revedere, papă, numaidecît. (Din ușă îi trimite o sărutare cu mîna.) (Domnul Robert iese în grădină.)

DR. SCARLAT: Doamna Robert are aceleași idei asupra căsătoriei, ca domnul Robert?

DOAMNA ROBERT: Despre ce idei e vorba, doctore?

DR. SCARLAT: Altfel nu puteți să-mi ziceți? Numai «doctore»? Sint doctor la spital, la cabinet, la bolnavi, la consult, la facultate... E prea de ajuns. N-am și eu măcar un nume de căfel, ca Azorică, să mă bucur și eu... Toată ziua: «doctore», toată ziua «domnule doctor». A venit «doctorul»? Poștește-l pe «domnul doctor» la cafea, ziarul «doctorului»! Mi s-a urit...

DOAMNA ROBERT: Nu ți-ai ales dumneata această nobilă profesie?

DR. SCARLAT: Ah! Nu mai vorbiți de noblețe... Profesia! Sint condamnat s-o duc cu mine și în familie. Și cînd dorm sint «domnule doctor». Dacă mă făceam inginer, eram «domnule inginer». Dacă mă făceam avocat eram: «maestre». Nu scăpam în niciun fel de onoarea asta. (Dr. Scarlat își desfășoară corespondența și stă la o măsută pe care a pus pachetul, cu spatele la Doamna Robert. Întîi el a citit cu nervozitate adresele de pe plicuri, și le mai citește o dată, cu și cum ar căuta ceva deosebit. Face un gest dezamăgit.) La noi acasă, unde m-am născut, oamenii-și zic pe nume: socru-i «tată socru», soacra-i «mama soacră», oamenii sint «vere», bărbatul e «dragă», nevasta-i «nevastă», nu-i «doamna», și mama-mi zicea Guță... (Visează, într-un cot.) Și scrisorile astea sint toate cu «onorate domnule doctor», «stimate domnule doctor». «Avem onoarea», «binevoiti», «vă rog». (Doamna Robert se strecoară pe nesimțite, cam plictisită, din încăperea afară.) O să fie o singură schimbare, într-o zi: «domnule profesor», toată ziua «domnule profesor». Pe urmă: «domnule decan», poate că «domnule rector», toată ziua «domnule rector». Capsula suprarenală o să mă facă «domnule membru al Academiei», «domnule academician»... Domnul Robert m-a și făcut «om de știință»... Ce raporturi sufletești, Doamne! Ce-o fi făcînd alde Ghiucă, alde Puică, alde Tuțu, cu care ne jucam în praf și șoselei?... Ei nu sint «domnule doctor», ei au rămas ce au fost... Nu-i așa, onorată doamnă Robert? (Dr. Scarlat se găsește singur.) Asta se cheamă «Familie Mare» și «Politețe Aristocratică»...

Dr. Scarlat, Sanda

DR. SCARLAT: Frumoasă rochie! Ce elegantă! Nu știam că ți-ai luat-o și pe asta!

SANDA: Domnul doctor dorea să fie consultat?

DR. SCARLAT: E o materie în care nu mă bag.

SANDA: Cred și eu.

DR. SCARLAT: Ce vrei să zici?

SANDA: Ai ajuns, doctore, atât de susceptibil, încât în fiecare cuvânt vrei să cauți mai mult decât spune.

DR. SCARLAT: Încep să bag de seamă că femeia e și altceva decât ce-mi închipuiam eu.

SANDA: Nu-mi place generalizarea.

DR. SCARLAT: Fiecăruia îi displace câte ceva în casa asta. V-ați specializat. Domnului Robert nu-i plac cuvintele, doamnei Robert vorbele, dumitale generalizările. Nu știu cum să vă intru în voie. Trebuie să studiez trei stiluri, și nu știu dacă le voi da de rost. *(Se uită la Sanda ca un îndrăgostit, se apropie de ea.)*

SANDA: Îmi faci curte decid ne-am căsătorit. Încă nu te-ai dezobișnuit?

DR. SCARLAT: E mai greu să mă obișnuiesc. *(Urea s-o sărute și e refuzat cu o încruntare.)* Pin-acum am fost numai un valet care ți-a purtat geaman-tanul. Asta durează de aproape două luni. S-au mirat și chelnerii de la hoteluri de felul de a se purta al doamnei și domnului doctor Scarlat, unul față de celălalt. Domnul ocupa un apartament, și doamna altul, fără comunicație între ele. De-abia am obținut autorizația să locuim în același etaj... La primele hoteluri, dumneata ședeai într-un etaj, iar eu într-altul, și ne întâlneam la restaurant. N-am ajuns măcar să ne lepădăm de acel «dumneata» și «dumitale», monstruos între soți.

SANDA: Soți e un fel de a vorbi. Era încă destul că ne găseam la hotel pe aceeași foaie de registru. Am făcut împreună un contract și l-ai primit. Nu știi să-ți respecti, doctore, angajamentele! *(El întinde brațul s-o cuprindă de mijloc.)* N-ai simțit că-mi displace mirosul dumitale?

DR. SCARLAT: Atunci ești anormală, Sanda!

SANDA: Înțelegerea noastră a fost cumva anormală? Erai anormal dumneata, când ai primit condițiile mele? Erai

foarte normal, dar ai vrut să fii șiret. Credeai că eu mă prefac, cum te-ai prefăcut dumneata. Dumneata ai făcut o socoteală, și-ți pare rău că ți-a ieșit pe dos.

DR. SCARLAT: De ce te-ai măritat, domnișoară?

SANDA: Inșiști să mă explic. Ți-am mai spus: îmi trebuia o stare civilă, ca să scap de stăruințele cavalerilor de industrie, care mi-au vînat averea. Ca om de știință, aș fi putut crede că m-ai înțeles, și dumneata ești nedelicat. Și mai mult, ești incorect!

DR. SCARLAT: Sanda!

SANDA: Aș dori să nu mă mai chemi pe nume și să fii politicos.

DR. SCARLAT: Deci, «domnișoară»?

SANDA: Desigur.

DR. SCARLAT: Politețea dumitale e liberă să mă califice incorect.

SANDA: De acord. Sintem reciproc în inegalitate de politețe. Și adaug: ești de două ori incorect.

DR. SCARLAT: Aproape un sclerlat.

SANDA: Întîi ești incorect, repet, că nu te ții de contract. Eu ți-am dat tot ce ți-am făgăduit, pecind dumneata urmărești ceea ce ți-am refuzat de la început. Al doilea, ești incorect, pentru că ai sedus o fată, i-ai întrerupt studiile, i-ai făcut un copil, și, în loc să faci cu ea căsătoria pe care o pretinzi de la mine, ai părăsit-o. Am aflat de acest trecut al dumitale, prea târziu. Nici nu ți-ai aranjat datoriile față de fata asta, acum cînd ai bani destui. Ești și laș. Ai parvenit și n-ai curaj să dai ochii cu ea. Te-a căutat de multe ori acasă, în lipsa noastră din București. Nu știu cu ce intenții a venit. *(Dr. Scarlat s-a prăbușit într-un fotoliu.)* O cheamă Vera Păduraru, nu-i așa? Ea ți-a dat inima ei, dar pentru că nu putea să-ți dea și zestre, i-ai călcat inima în picioare. Eu ți-am dat zestre cu prisos! Altceva nu pot să-ți dau. Acum cînd ți-am ghicit jocul, știu la ce vrei să te cobori: să intri în mocirla obștească, să trăiești o viață dublă, cu banii mei și cu inima ei. Chestiunea e simplă: dumneata n-ai să divorțezi, pentru că te-au ademinit miliioanele. Nu pleca ochii în pămînt. Uită-te în ochii mei și răspunde precis: așa e? *(Dr. Scarlat tace interzis.)* Vei continua să fii ginerele Băncii, și de asta vorbim definitiv, pentru prima și ultima oară. Ai înțeles? *(Dr. Scarlat tace. Sanda iese alergînd din casă în grădina.)* Maman! Îmi șade bine rochia?

SCENA 8

Dr. Scarlat, Marieta, Marin Bion

DR. SCARLAT (*singur*): Lumea asta care poate să cumpere totul își permitte totul, chiar atitudinile morale.

(*Între Marieta cu o carte de vizită pe tavă. Doctorul citește.*)

DR. SCARLAT: Unde l-ai poftit?

MARIETA: A venit mai demult. (*Preocioasă.*) Dar n-am putut să vă deranjez, erați în discuție cu doamna.

DR. SCARLAT: Se auzea ce vorbim?

MARIETA (*cu o tendință de complicitate perversă*): Da... foarte deslușit... (*Dr. Scarlat nu se aștepta.*) E cu mașina în garaj, are ceva la motor.

DR. SCARLAT: E și Jean acolo?

MARIETA: Desigur, dă ajutor șoferului domnului judecător.

DR. SCARLAT (*vioi*): E vărul meu, Marieto, membru la Curtea de Apel.

MARIETA (*flatată de familiaritate*): Se vede. E o persoană foarte distinsă. (*Își face de lucru pe lângă doctor și-i foarte gătită. Regrupează florile în vasul de pe masă*) Le-am cules proaspete, pentru domnul doctor. (*Nu-i zice «pentru conașul».*)

DR. SCARLAT: Mulțumesc. (*Mormăind.*) «Domnul doctor»...

MARIETA: Vă rog să-mi ziceți todeaua Marieta...

DR. SCARLAT: Bine, bine...

(*Marieta iese. Își face apariția magistratul Marin Bion. Îmbrățișări.*)

DR. SCARLAT: Vream tocmai să-ți dau o întâlnire...

MARIN BION: Todeauna ai fost prea politicos... Numai de mine nu-ți ardea acum.

DR. SCARLAT: O să vii la mine sus și ai să vezi telegrama pe care ți-am scris-o acum o jumătate de oră.

MARIN BION: Cum te-ai învîrtit, dragă, așa de bine? Nu-mi vine să cred. Pe tăcute... Todeauna ai fost un motan. Pesemne ca să mă derutezi îmi spuneai că actuala ta soție era o aventurieră și o depravată.

DR. SCARLAT (*schimbându-și fizionomia*): Ți-am putut spune eu ție așa ceva?

MARIN BION: Dacă mi-ai fi spus numai mie!...

DR. SCARLAT (*revenind*): Mă mir.

MARIN BION: Dă-mi voie să fac o glumă proastă: te miri ce te-a găsit?

DR. SCARLAT: Să știi ce departe sînt ca să mai pot gusta glumele adevărate!

MARIN BION: Ce vrei să spui? Nu te înțeleg. Tot nemulțumit și acum, ori vrei să joci și cu mine teatru? Toată oligarhia comerțului de Bancă și toată Facultatea au rămas consternate de partida pe care ai făcut-o. Știi ce situația a refuzat fata asta înaintea să te ia pe tine? Lumea credea că nu se mărită niciodată.

DR. SCARLAT: Tu nu știi încă nimic și mă invidiezi degeaba.

MARIN BION: Defecte fizice?

DR. SCARLAT: Dracu-i știe fizicul, că eu nu i-l-am zărit.

MARIN BION: Înțeleg din ce în ce mai puțin.

DR. SCARLAT: O să înțelegi mai bine cînd ți-o spune că sînt numai soț nominal.

MARIN BION: Cum asta?

DR. SCARLAT: Am luat de nevastă o instituție, nu o femeie.

MARIN BION: Nu cumva te-ai scrîntit o lecută, la contactul cu atîta avuție?

DR. SCARLAT: Vorbești ca un copil. Niciodată n-am fost mai nefericit.

MARIN BION: Știi că e interesant!

DR. SCARLAT: Sînt lacheul înscrisit cu familia Robert și Compania. Boierii mă învață să vorbesc, să mă port, să mă măsoar, să mă întind... Cum desfac degetele de pe vipușcă, funcționează nuiaua. N-am decît un drept în familia asta: să cheltuiesc cît vreau și pe ce vreau. Afacerca e vastă: din întreprinderile ei, cîștigă normal zece milioane pe zi. Dar căsnicia e cu deficite grave.

MARIN BION: Îmi vine să cred că vorbești figurat.

DR. SCARLAT: E o realitate mult mai penibilă decît se poate închipui.

MARIN BION: Nu se poate să fie omul niciodată împăcat. Ești un mare ambițios și ai sărit dintrodăta peste o sută de trepte în sus. A rămas un gol... Nu te uitai decît în sus și n-ai socotit ce jertfești...

DR. SCARLAT: Nu-mi mai aduce a-minte...

MARIN BION: Ba trebuie să-ți aduc aminte. Sînt răspunderi, care, dacă scapi de ele de formă, se judecă între patru ochi și sînt prezente în conștiință.

DR. SCARLAT: Te rog nu-mi mai vorbi. Sînt un om de nimic.

MARIN BION: Biata Vera!...

DR. SCARLAT (*cu voce șoptită*): Ai mai văzut-o?

MARIN BION: Mă duc la ea cel puțin o dată pe săptămînă. Admirabilă femeie!...

DR. SCARLAT : *(oftind)* : Știu !
MARIN BION : Știi mai demult... N-o
afli acum...

(Dr. Scarlat dă din cap.)

DR. SCARLAT : Ce face Puiu ?

MARIN BION : Întrebare cam întârziată.

Vezi, așa e natura ta, rece. Te înfierbinți numai de suferințele tale. Cu Vera îți se schiță o viață mai obscură, de muncă aprigă, dar fericită... Tu ai avut un noroc neobișnuit de rar : ai găsit femeia visată de toți bărbații zadarnic, asociată, sora, maica și copila omului în luptă cu bestia vieții... Femeia fără firmă, fără zestre, fără miliarde, dar care îți-e reazimul, îmbărbătarea șovăielilor tale de om chinuit. Ai câștigat totul și ai pierdut totul, fără merit. Ce nenorocire în noroc !

DR. SCARLAT : Judecă-mă, osindește-mă, ai dreptate.

MARIN BION : Și acum ?

DR. SCARLAT : M-am gândit, mă gândesc... O întoarcere nu schimbă dezas-trul. Trebuie să recurg la paleative : soluțiile triste ale medicinei minore și ale existenței strâmbe. Și trebuie să merg înaintea, adică devala... Până să mă sui, am apucat-o pe povirniș... Povirnișul e repede... fug pe el... în golul de care mi-ai vorbit.

MARIN BION : Cazul tău e așa, că nu provoacă, dragă, nicio compătimire, nicio milă. Nu te pot ajuta cu nimic, și nici singur nu poți să te ajuți !

DR. SCARLAT : Sint exact în situația unui disperat care n-are nicio ieșire, afară de sinucidere.

MARIN BION : Dar tot te iubești în-deajuns ca să mai amii...

DR. SCARLAT : Cite contraziceri pe o suprafață de suflet de o palmă !

(Intră familia.)

SCENA 9

Dr. Scarlat, Marin Bion ; Doamna Robert, Domnul Robert, Sanda *(aduc flori multe din grădina)*

DR. SCARLAT : Îmi permiteți să vă prezint pe vărul meu Bion, consilier la Curtea de Apel. Doamna Robert, doamna doctor Scarlat, domnul Robert. E inutil să mai adaog titlurile, sint ilustre.

DOMNUL ROBERT : Doctorul exage-rează întodeauna.

MARIN BION : E un entusiast.

DOAMNA ROBERT : Bine ați venit, domnule... Bion.

SANDA : Mă scuzați, domnule consilier, nu vă dau decit un deget, în schimb vi-l dau printr-o floare.

DR. SCARLAT : Doamna vorbește sim-bolic. Mina întreagă e întodeauna ocu-pată.

SANDA : Am recunoscut întodeauna că doctorul e un om de spirit, chiar cînd face impresia că spune adevărul. *(Dis-tribue flori prin vase.)*

MARIN BION : Auzisem că v-ați întors și mi-am permis să viu să-mi văd vărul cu care n-am stat de vorbă de vreo trei luni.

DOAMNA ROBERT : O să rămîneți ci-teva zile la noi, fără îndoială. E o vreme splendidă.

MARIN BION : Vă sărut mîinile și vă mulțumesc. Dar am libere numai două zile și plec mai departe. Mă duc să-mi văd logodnica, la Sinaia, și luni tre-buie să fiu la post.

DOAMNA ROBERT : Felicitările mele și vă urez o fericire agreabilă.

DR. SCARLAT : Nu mi-ai spus că te-ai logodit.

MARIN BION : De-abia ne văzurăm.

DOAMNA ROBERT : În orice caz, de-junați cu noi.

SANDA : Acum, cînd am terminat cu florile, o să-i dau doctorului o dez-mintire totală : vă dau amîndouă mîi-nile. *(Îi dă amîndouă mîinile.)* O în-trebare, domnule consilier : o logodnică trebuie să fie frumoasă ?

MARIN BION : O regulă poate că e greu de făcut : cînd îți place e fru-moasă.

SANDA : Trebuie să fie bogată ?

MARIN BION : Nu prea știu ce să vă spun. Poate că e mai bine să nu fie prea săracă. Dar, să mă scuzați, nici prea bogată...

SANDA : Poate că o să binevoiți să vă explicați.

MARIN BION : Poate că explicația nu e prea dificilă. Doi soți care se iubesc într-adevăr și care nu se căsătoresc de ochii lumii, doi prieteni devotați unul altuia, e mai temeinic, socotesc, să-și facă averea împreună, muncind fiecare, soțul în profesia lui, soția în gospodăria ei, și economisind... Mi se pare că aci stă toată poezia vieții !... *(Ceilalți se uită unii la alții cam stin-gheriți. O tăcere.)* Cred că n-am spus o nerozie prea mare.

DOAMNA ROBERT : Pe mine vă rog să mă scuzați, trebuie să mă duc să dau dispoziții pentru dejun. *(Iese.)*

DOMNUL ROBERT : Domnul se poate

să aibă mai multă dreptate decât se pare. Avea muncită e mai bună și mai sănătoasă. Viața începe să devie artificială de la moștenire încolo, și cu cât sînt moștenirile mai mari, cu atît se pierde și rostul exact al victiilor...

SANDA (în ironie): Tata, trebuie să vă spun, are idei socialiste...

DOMNUL ROBERT: E foarte comod, să fii socialist și bancher... Ideile sînt luxul nostru, ca la săraci costumul; în fond noi căutăm justificări morale în excesul nostru de avere. Știi ce se înîmplă cu averile mari, stimate domnule consilier? Se înmulțesc automat și irezistibil. Eu am fost grav bolnav, și medicii m-au căutat de o boală închipuită. De cancer. Cancerul meu era într-altă parte: era în avuție. Vine un moment în care banii te năpădesc și nu mai ajunge viața ca să te folosești de ei. Plăcerea banilor e să cumperi, și nu mai ai ce cumpăra. Marfa e puțină.

MARIN BION: Opere de binefacere.

DOMNUL ROBERT: Tot artificial. Pomana-i tot atît de veninoasă ca și avuția. Faci comori și depravezi încă un număr de oameni.

MARIN BION: Atunci?

DOMNUL ROBERT: Omul trebuie reorganizat, domnule consilier... Dumneavoastră călcați sănătos. (Se scoală toți și se răspîndesc prin apartament.) Vasăzică o să avem plăcerea să fim la masă împreună. Vom continua. Eu trebuie să mă duc să dau ordine la Bursă. (Se aude telefonul.) Mă sună Banca. E și asta o viață. (Iese cu Sanda.)

SANDA: A tout à l'heure!

MARIN BION: Ai un socru extraordinar. mă băiete. Ce te mai plîngi.

DR. SCARLAT: Fățărnice dragă, — și, ceea ce-i mai teribil, fățărnice sinceră.

MARIN BION: Mărturisesc că e o lume pe care n-aș prea voi s-o cunosc de aproape.

DR. SCARLAT: Hai pînă la mine sus să te schimbi, să mai vorbim.

MARIN BION: Ce vorbă e asta, să mă «schimb»? Ai început să vorbești și tu în dodii?... Sînt gata «schimbat». O să-mi dau cu nițică apă pe ochi.

DR. SCARLAT: Ce marcă de automobil ai?

MARIN BION: Ai crezut că-i al meu, ginere? E mașina președintelui, dragă. Mi-a împrumutat-o. Îi redactez și eu proiectele articolelor juridice...

DR. SCARLAT (ieșind împreună cu Marin Bion prin dreapta): O să-ți arăt

niște piese de mobilier, pe care le-am luat de la Veneția.

(Intră Marieta pe fugă, vorbind cu cineva nevăzut.)

SCENA 10

Marieta, Dr. Haralamb, Vera, Sanda, apoi Dr. Scarlat și Marin Bion

MARIETA (aranjînd repede perinele pe fotoliu): Pofțiți domnule doctor, luați loc. Imediat va veni și conașul. (Iese.) (Intră Haralamb și Vera sfioasă.)

SORA VERA: Nu-mi vine să cred că un om poate să fie atît de ticălos. Văd cu ochii și refuză să creadă mintea.

DR. HARALAMB: Mai ales inima, Vera.

SORA VERA: Asta-i lipsa lui Scarlat. (Arătînd împrejur.) Visul i s-a împlinit.

DR. HARALAMB: Sînt informat că își trăiește visul cam rău.

SORA VERA: Vrei să mă consolezi, doctore.

DR. HARALAMB: Eu te-am sfătuit să nu vii. Ai ținut cu orice preț. Nu răspund de ce poate să iasă.

SORA VERA: De ce nu m-ai lăsat să vin singură? Era mai bine. Lichidam în cîteva secunde.

DR. HARALAMB: Așa e vorba? Vera! De ce nu mi-ai spus ce ai de gînd? Ești mamă, Vera! Ai uitat? (Sora Vera are o criză de lacrimi.) Sînt de părere să plecăm repede și să nu mai dăm ochii cu el. (Dr. Haralamb o ia de braț, dar le taie drumul Sanda, care intră.)

SANDA: Bună ziua, domnule doctor. Ne-ați uitat detot decînd e tata sănătos. Ați fost unul din doctorii decisivi ai însănătoșirii noastre. V-am pus deoparte un mic cadou, care sper să nu vă fie prea neplăcut. Așteaptă de cîteva luni în garaj.

(Incruntarea doctorului Haralamb.)

DR. HARALAMB (sec): Mulțumesc. Nu mai aveam ce căuta la dumneavoastră. Să vorbesc francamente. Mă păzesc de orice întîlnire cu fostul meu prieten, și dacă am venit azi, este cu să însoțesc pe domnișoara Vera Păduraru (Sanda tresare) care voia să aibă neapărat o explicație. M-am temut de o explicație cu complicații fatale... Am rămas singurul prieten al domnișoarei.

SANDA: Cunoște toată nefericirea dumitale, domnișoară, dar n-am aflat-o

decît în ziua căsătoriei. Îmi pare rău... O să vi se pară extraordinar ce am să vă spun : nu sînt nevasta doctorului Scarlat și doctorul Scarlat nu e bărbatul meu și nu va fi niciodată. Îl văd la masă și atît. Sînt numai doamna doctor Scarlat. Mi-a trebuit un soț deosebit, cu care să mă pot prezînta în lume. M-au interesat calitățile lui intelectuale. Vream să fiu soția unui mare învățat, unui inovator, unui descoperitor. Mi-e silă de mediocritate... L-am găsit și l-am cumpărat. În ziua căsătoriei am avut însă dovada că savantul în perspectivă era lipsit de omenie și de caracter.

SORA VERA : Cînd a plecat să se căsătorească mi-a spus că are o misiune științifică în străinătate, de trei luni, și l-am crezut.

SANDA : Că l-ai crezut e meritul dumitale... Să nu ți-o reproșezi. Apropo, am avut o discuție cu tatăl copilului dumitale, despre copil, și v-am făcut o asigurare de care te vei folosi cînd vei.

SORA VERA : Nu vreau să bănuiesc că aveți de gînd să mă jigniți. Ceea ce nu mă împiedică însă să mă simt jignită profund. Nu pot primi asemenea generozitate milostivă. Copilul este al meu și-l voi îngriji din munca mea, oricît ar fi de grea.

(Sosește Dr. Scarlat însoțit de Marin Bion.)

DR. SCARLAT *(poftind pe Marin Bion să intre întîiul, întrerupe brusc o frază)* : ...Nu se poate compara cu desenul japonez. *(Se dă îndărăt.)*

SANDA : Da, da, intră domnule doctor, și, ce Dumnezeu ! cu nițel curaj, pe față măcar, întîia oară în viața dumitale.

DR. SCARLAT : Vera !

SORA VERA : Ești un om de nimic. *(Vera are un moment de emoție. Dr. Haralamb se apropie de ea și o sprîjină).* Îți mulțumesc, doctore Haralamb. Ai avut dreptate. Într-adevăr, nu am ce căuta în astfel de lume. Eu mă înțeleg numai cu oamenii simpli și de simțire curată. Iartă-mă, doctore Haralamb, că nu te-am prețuit îndeajuns la timp... Dumneata ești un om. Nu vrei să fie băiatul meu copilul dumitale ?

DR. HARALAMB *(fericit)* : Te aștept de atîta timp, dragă Vera !

SORA VERA : Parcă mi s-a luat o negură de pe ochi. *(Îi strînge mîinile cu hotărîre.)*

DR. HARALAMB : Mi se deschide lumea și mie, Vera.

(Dr. Haralamb și Sora Vera ies fericiți. Dr. Scarlat a rămas cu fruntea la pămînt. Intră Marieta.)

MARIETA : Poștiți la masă !

SANDA *(amuzată)* : La masă, domnilor !... Avem supă de raci !...

C O R T I N A